

*Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!*

AMERICAN
AMERIŠKA DOMOVINA
SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

No. 17

(USPS 024100)

AMERIŠKA DOMOVINA, APRIL 26, 1990

JEAN M. ZEBOT

4332 46TH ST., N.W., WASHINGTON, D.C. 20016

50¢

America's Greatest Slovenian

Frank J. Lausche

1895 - 1990

A Tribute to Frank J. Lausche

by James V. Debevec
Publisher

America's most well-known Slovenian, Frank J. Lausche, 94, died on Saturday, April 21, 1:30 p.m., at the Slovene Home for the Aged in Cleveland where he was a resident.

He served two full terms as U.S. Senator, was governor of Ohio five times (a record), was elected mayor of Cleveland twice and was Cleveland Municipal judge and Common Pleas judge one term each.

Lausche loved baseball, he played for local teams such as Gornik Clothing Store. He signed a professional contract in 1916 and played with Duluth in the Northern League, hitting .422 for a couple of months. At the urging of his mother, Frances, and the fact the curve ball frustrated him, he studied law and became a lawyer in Cleveland.

Entering the political arena Lausche had two strikes against him.

First, he was the son of immigrant parents and at that time people from humble origins did not have much of a chance in politics. Nevertheless, his tremendous oratory skills won him favorable response from the public. Because of his acceptance and consequently his ability to garner votes, he was elected to public office which eventually opened the door for others of "ethnic" background to enter the professions. Lausche was the leadoff hitter.

Lausche never changed his name. At that time many immigrants had to Anglicize their family name in order to land jobs. But Lausche was proud of his Slovenian heritage and emphasized his nationality rather than hide it, and often told stories about the hard work and struggle his family had to endure to successfully educate the children.

Lausche had a special devotion to his mother, Frances Milavec Lausche who raised the family when, at age 10, his father died. Some of his greatest and most touching speeches which had his audience in tears, were about his mother and how she left her beautiful land of Slovenia and said farewell to her family and friends, and the church where she worshipped, and never returned.

And he was especially close to his wife, Jane Sheal, who died in 1981 after 53 years of marriage. Lausche at that sad time asked me to be one of the pallbearers to carry his beloved wife to her final resting place on this earth.

Strike two for Lausche was his religion. He was a Catholic and at that time Catholics were not "encouraged" to seek high office. But Lausche was somewhat of a maverick and a stubborn Slovenian, and followed his political dreams.

But with two strikes against him, the old baseball player dug in at the plate and hit a home run. He became mayor of Cleveland and during World War II led the homefront drive for the war effort. The people from southern Ohio considered him

a "Papist," another term they used for Catholic, but nevertheless Lausche was elected Governor of Ohio.

Many stories were told about Lausche's ability to mix with everybody. At the popular state fairs, for example, when reporters went looking for him they often found him roaming the grounds talking to everyone he could, asking about their crops, and giving his concern about their problems. In later years, Lausche so endeared himself to the people in middle Ohio, they named a large building on the fairgrounds after him.

Eventually, on October 28, 1978 a new state office building in downtown Cleveland was dedicated and it was named the Frank J. Lausche building. Lausche hit a grand-slam when he was elected to the U.S. Senate. There was even talk of him running for vice-president of the country. His political acceptance by the populace paved the way for the first Catholic President, John F. Kennedy.

At Lausche's 90th birthday party at the Slovenian National Home in Cleveland in November, 1985, sponsored by the Slovenian American Heritage Foundation, Cleveland Mayor George Voinovich called Lausche "Mr. Integrity," saying other political figures could do well to emulate him.

Lausche went from ballplayer to "manager" when he lost his third bid for the U.S. Senate in 1968. He stayed in the Washington, D.C. area, playing golf regularly, even into his 90th year. He kept his hands in politics, keeping in contact with his many friends in the Senate.

Senator Lausche was named a Knight of St. John of Malta, by the pope, the highest civilian honor that can be bestowed by the Catholic Church. The group has their origins in the 10th century during the Crusades.

He was a patriot, having served in the U.S. Army during WWI and was staunchly in favor of a strong America. He was a member of the St. Vitus Catholic War Vets Post 1655 and an honorary member of the Euclid Vets Club. Lausche marched every Memorial Day in the city of Euclid parade, one of the largest in the state. When he couldn't walk that distance any more, he became the Honorary Chairman.

Not many people realized this, but he was a very close friend of General MacArthur. In 1985 I read a book "American Caesar" by William Manchester; it was a biography of General Douglas MacArthur. I noted there were many similarities between Lausche and MacArthur so in November of that year I wrote an article titled "Two Patriots - Gen. MacArthur and Sen. Lausche."

A week later, Lausche walked into our office and asked to see me. I wondered if it was good news or bad. He sat down and talked an hour about his friendship with Douglas MacArthur, which I didn't know and had never

Frank J. Lausche

read about. My comparing the two was a shot in the dark, and here I had hit the target right on the nose. I sat in stunned admiration of Lausche as he related stories about MacArthur which were not generally known to the public. Lausche said he and MacArthur agreed on a number of issues and when MacArthur was rumored to be a candidate for the highest job in America, the presidency, he had confidently asked Lausche to be on the ticket with him. I could see the two great men respected each other's honesty and integrity.

A book was written about Lausche by Prof. Edward Gobetz titled, "Ohio's Lincoln," which gives details about Lausche as well as articles from various people who knew him. The comprehensive volume is available at Tony's Polka Village.

Frank J. Lausche was the pathfinder for all of us American-Slovenians who can now seek any position in America that hard work and education can earn.

Senator Lausche believed in democracy. He was unwavering in his belief in a free America and freedom for the peoples of Slovenia and other parts of Yugoslavia including the Croatians and Serbians. There were many huge floral pieces at his wake from the Serbian people of America. Antonia Lausche remarked, "We're sorry he didn't live long enough to see Slovenia become an independent country." Lausche would have loved that because he loved liberty and fought for it with his every breath.

Senator Lausche is gone from this earth now but his works will forever be a part of America.

He is deeply missed by all persons of "ethnic" origins and his fellow Americans of any background. He is saluted for his undaunted bravery in releasing us from the framework of limited opportunity. Consequently he is now perma-

Lausche Extra Edition

In the near future the American Home newspaper will print a special eight page section dedicated entirely to Senator Frank J. Lausche.

We will print highlights from some of the articles we used in past concerning Lausche. Those who wish to send in additional or new comments or stories about the great man are welcome to do so as soon as possible, please.

The new Lausche section will contain no ads and will be printed on heavier paper so it will last a few years.

The editor reserves the right to edit all material for clarity and shorten as he sees fit and as space will permit. Please be brief.

nently enshrined in the "Hall of Fame" in the hearts of all those who had the privilege of knowing him. He was a special friend of Madeline and

I and the American Home newspaper. We sincerely miss him and deeply mourn his passing. We offer our heartfelt sympathy to his family.

Frank J. Lausche and Madeline and James Debevec.

Lausche looks at the Slovenian connection to the Declaration of Independence plaque which sits in front of Cleveland City Hall.

Frank Lausche on Oct. 18, 1985 at the St. Vitus school dedication ceremonies for the new Frank J. Lausche Computer Room.

A Great American - A Great Slovenian

We of the Slovenian American Heritage Foundation are delighted to have the opportunity to sponsor the gala 90th birthday celebration for Frank J. Lausche to take place this Sunday afternoon and evening, beginning with a Solemn High Mass at 1:15 p.m. at St. Vitus Church and concluding with a banquet and cultural program at the Slovenian National Home on St. Clair Avenue. And the SAHF is pleased to have sponsored this special edition of the American Home-Ameriška Domovina newspaper, in which in addition to articles and photographs, you will find many tributes from individuals and organizations to the Hon. Frank J. Lausche.

Definitions of greatness vary infinitely. There is no objective standard. The person who uses the word "great" to describe a person is obligated to explain why the word is applicable and in what context. It is not enough merely to say that Frank J. Lausche is a great American and a great Slovenian. Why does he deserve such a compliment, especially since there can be no doubt that a number of readers of these lines, Slovenian Americans and others, would not so describe him?

Why a great American? Throughout his life and career Frank Lausche has remained unwavering in his devotion to the principles of democratic government on which our society is based. An eloquent expression of that commitment can be found in the article prepared for this Special Edition by Eleanor Prech, for many years the Nationalities writer for *The Cleveland Press*. To Frank Lausche's eternal credit, he applied that commitment to democratic principles to the country of his parents and ancestors, Slovenia, in the years after World War II. This stand brought him much criticism from that part of the Slovenian American community which either actively or at least passively accepted the kind of government that was established in Slovenia and Yugoslavia after the war. Such criticism did not deter Frank Lausche, just as he was not deterred by other kinds of pressure to which he was subjected throughout his long and distinguished career of public service. Many persons did not agree with some of his specific stands on various domestic and foreign policy issues. Frank Lausche did it his way — and he did it publicly, openly, honestly. Frank Lausche was never one who had to defend himself by pleading, as former President Richard Nixon had to do on one pathetic occasion: "I am not a crook!" You could disagree with Frank Lausche, but you could never in good conscience question his ethics, his basic honesty.

Why a great Slovenian? It is fashionable in some Slovenian American circles to argue that Frank Lausche forgot about his Slovenian origins while he was riding high in part on the backs of those Slovenian and other ethnic voters. It is nonsense. We all know, those of us who are native-born Americans of Slovenian origin — as is this writer — that we really are "Americans", that we can do without the ethnic trappings and affiliations and make our way in the general American culture and society. Indeed, most Americans of Slovene ancestry for all practical purposes are doing without that active affiliation, and the same no doubt applies to all the other European ethnic groups. Frank Lausche could have done without that affiliation many, many decades ago, had he so chosen. Instead, he chose to remain a "card carrying" Slovenian, to continue his interest in Slovenian and Slovenian American matters, to be an active participant in our Slovenian American community. He maintains that interest and that commitment to the present day and no doubt will do so until he draws his last breath.

A great deal has already been written about Frank Lausche, but a thorough, documented study of his life and career remains lacking, a study based on primary research and not purely on laudatory or, for that matter, critical opinions by various individuals, however distinguished in their various professions they may be. Such "puff pieces" have their place — this Special Edition doubtless falls into that category — but we must keep them in their proper perspective. Frank Lausche's place in history is secure, of that there can be no doubt. He secured it by being the kind of man he was, the kind of public servant he was, the kind of American and the kind of Slovenian he was and remains.

Rudolph M. Susel

Ohio Governor Richard Celeste congratulates Frank Lausche on his 90th birthday.

The St. Vitus Connection

by Stane J. Kuhar

(Footnote: The following article is an update written four years ago by Stane J. Kuhar regarding Senator Frank J. Lausche in the book, "Ohio's Lincoln, Frank J. Lausche," edited by Edward Gobetz, Ph.D., Professor of Sociology and Anthropology, Kent State University, and published by the Slovenian Research Center of America Inc., Copyright 1985, Library of Congress Catalog Card Number: 85-61958.)

"Sorrow has always been with me in the knowledge that the Slovenes are so little known to the people of the United States and the world in the face of the richness of their individual and national character."

This statement was made by Senator Frank J. Lausche in the book, "Ohio's Lincoln" as part of the many speeches and thoughts written by Senator Lausche in this book.

Senator Frank J. Lausche passed away from this world, and into the other on April 21, 1990 in the city that gave both birth and baptism to this son of Slovenian immigrants; and paved the way for his fellow Slovenes and Slavic brethren into various positions in public office.

Ninety-four years of living can say many things about a person. A list of accomplishments and disappointments. Many memories. And unfortunately, many long gone friends.

In the case of Senator Frank J. Lausche he and ninety-four years of living have come and gone, and each year greeted him with old and new experiences.

Senator Lausche saw more change in his lifetime than most people ever have, and probably, ever will. He saw the transition from horse-drawn buggies on the dirt roads of what are now solid neighborhoods in the cities of Cleveland and Euclid to the ever faster automobiles and to the landing of a man on the moon.

But who was Senator Lausche? A Person? Public servant? A creation of the media? An elderly statesman whose time was past? Or perhaps just another politician living on the platitudes of yesteryear?

I believe those of us fortunate to know him personally, or who have at least read of him, understand he was much more. He was a good role model for younger Americans in general and Slovenian Americans in particular.

Since the early 1930's, Frank J. Lausche held many positions of power and influence. He had essentially two choices: direct that power and influence for the benefit of himself and a few people, or use them for many people.

History shows that Senator Lausche chose the latter path. Such a choice indicates a person who had integrity and lived by a set of values and standards that directed his choices.

These values and standards did not appear in a dream. Nor were they acquired within a short period of time. Rather, they came from learning. From the first teachings and actual experiences, a child learns from his parents, friends, and peers. From ex-

periences, the shortcomings of mankind, Senator Lausche saw many shortcomings in his life from the early loss of a sibling to that of a father.

For Senator Lausche and many of those first children of Slovenian immigrants in America, life was a harsh and often unpleasant experience. All the mushy talk of a melting pot did not appear in the every day life of these many immigrants and their offspring. Yet many of these sons and daughters of our forefathers accomplished and achieved much despite unfamiliar and uninviting circumstances.

For the younger generation I believe that Senator Lausche would tell us the following: Live by your convictions. Show courage when your values and morals are questioned. Don't be afraid to challenge yourself. Be honest with your choices. Arise above your own interests and help your fellow man.

These were the ideals that Senator Lausche lived by, whether or not they were in season or fashion.

Senator Lausche was never ashamed of his heritage or nationality background. He understood the importance of cultural identity.

Others will no doubt have more to write about Senator Lausche. What few know, however, about Senator Lausche was his continued support for the place that formed his overall outlook in life: St. Vitus parish.

Senator Lausche made a substantial donation to St. Vitus, as well as the other Slovenian parishes in Greater

Cleveland, in the 1980s. There were no guidelines on how to use the donation. After much discussion with other people, it was suggested to Senator Lausche that St. Vitus would use his donation, then made anonymously, as a motivating factor to build a computer laboratory in St. Vitus School.

Through Senator Lausche's donation others were also made. Finally in September 1985 the computer laboratory was completed and named in honor of Senator Lausche. I remember his face glowing in warmth by being recognized in this manner and knowing such a facility would help many children at St. Vitus School. You could see Senator Lausche was touched by the school children as he then realized he saw the face of himself and many other children over 80 years ago.

The only other occasion Senator Lausche was moved so deeply was when he was recognized by his peers and friends as the first inductee into the St. Vitus Hall of Fame. Despite his advanced years he was moved by those who had not forgotten nor ignored what he stood for: *integrity* with a face of compassion and hope.

Senator Lausche will already have been buried by the time these words are printed. We salute you Senator Lausche for your many years of integrity and service for others, and for giving us the challenge to live our values and convictions. *Čestitamo velikemu slovenskemu sinu, Francetu Lovše.*

The News-Herald

JOSEPH A. COCOZZO, Publisher
RICHARD T. STENGER, General Manager
JAMES K. COLLINS, Editor

"Search for the truth is the noblest occupation of man; its publication is a duty"

6-Monday, April 23, 1990

Frank J. Lausche

Frank J. Lausche was more than an outstanding mayor of Cleveland, governor of Ohio and United States senator.

He was a great American, a man totally committed to the ideals of democracy and to honesty and decency in government.

Of all the fine men and women who have served in the Senate, it can be argued with conviction that the two who represented the highest standards of personal conduct and integrity were both Ohioans — Frank J. Lausche, Democrat, and Robert A. Taft, Republican.

Lausche served in several other public offices, including state representative, state Senate and Cleveland Municipal Court judge. In all of them he adhered to the same high ethical standards.

He was known as something of a maverick, because Lausche judged office holders and candidates on their merit rather than on their political party affiliation. Thus the top-ranking Democrat at times let it be known that he preferred Republicans over members of his own party. That did not endear him to his party's hierarchy, a circumstance that did not disturb Lausche.

A half-dozen Cleveland mayors have boasted strong ethnic backgrounds. Lausche, a Slovenian, was the first, paving the way for others, with names like Perk, Celebrezze, Locher, Kucinich and Voinovich.

The second oldest of 10 children of Yugoslav immigrants, Lausche was beloved by the large Slovenian community of greater Cleveland. Late in life, he admitted his days in the Senate were not always pleasant because of the losing battle he constantly spent against the big spenders.

In death, at age 94, he will be remembered as one whose ideals were clear and whose honesty was unquestioned.

— Recent Deaths —

FRANK J. LAUSCHE

Frank J. Lausche, former United States Senator, and Ohio Governor, 94, died Saturday afternoon, April 21 at 1:30 p.m. at the Slovene Home for the Aged.

He was the beloved husband of the late Jane S. (nee Sheal), dearest brother of the following deceased: Dr. William J. Lausche (wife, Alice), Charles J. Lausche (wife, Frances), Frances Lausche Urankar (husband, Dr. A. A. Urankar, deceased) and Harold J. Lausche (wife Antonia M.); brother of Josephine Lausche Welf; beloved cousin of Mr. and Mrs. A. F. Kramer and Jean Kramer, uncle of four nieces.

He was a member of the Knights of St. John of the Holy Sepulchre of Jerusalem, AMLA Lodge No. 1, AFU St. John the Baptist Lodge No. 37, St. Vitus Catholic War Vets Post 1655, and an honorary member of the Euclid Vets Club.

Funeral services were Wednesday, April 25 from the Slovenian National Home, 6409 St. Clair Ave., and Funeral Mass at 10:30 a.m. at St. Vitus Church, 6109 Glass Ave., Cleveland.

Friends were received at the Slovenian National Home Monday and Tuesday, April 23 and 24 from 2 to 9. Interment was in Calvary Cemetery.

Arrangements were made by Grdina-Cosic Funeral Homes. Contributions may be made in his name to the charity of choice.

SOPHIE VOLCANSEK

Sophie Volcansek, 78, wife of the late Rudy, sister of Mary Cizel, John, Margaret Tucker, Stephany Miac, and the late Frances Jerman and Albert; aunt and great-aunt.

Sophie was a retired dispatcher for the Cleveland Police Dept., and a member of St. Mary Magdalene Lodge No. 162 KSKJ.

Funeral Mass was Monday, April 23 at 9:30 a.m. at St. Vitus Church. Interment is in All Souls Cemetery.

Family received friends at the Grdina-Cosic Funeral Home, 1053 E. 62 St.

PETER ZUPAN

Peter Zupan of Canon City, Colorado died at home Wednesday, April 4 at the age of 88.

He was born Jan. 8, 1902 in Yugoslavia to John and Ursula Geb (Markic) Zupan.

Mr. Zupan was a retired maintenance man. He was a member of St. Michael's Catholic Church.

He was married June 25, 1960 in Canon City to Anna A. Gerbach, who preceded him in death July 1, 1982.

Mr. Zupan is survived by two sisters, Antonia and Anna, both of Yugoslavia; cousins, Fred and Marie Jesberger, Tempe, Ariz., Annette Tyler, Phoenix, Ariz., Cathy Malone, Mesa, Ariz., Helen Hud, Sunland, Calif.; sister-in-law Rose Opeka, Barberton, O.; close friends Roger and Janet Oberhelman and children, Canon City; and numerous friends and neighbors whom Mr. Zupan considered family.

Mass of the Resurrection was Saturday, April 7 at Holy Cross Abbey Chapel. The Rev. Michael Murray, OSB, officiating. Interment, Roselawn Cemetery, Pueblo.

In lieu of flowers, donations may be made to Holy Cross Abbey or the Knights of Columbus.

Al Koporc, Jr.
Piano Technician
(216) 481-4391

Anton M. Lavrisha

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax-Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

**Carst-Nagy
Memorials**
15425 Waterloo Rd.
481-2237

"Serving the
Slovenian Community."

ZAK-ZAKRAJSEK

Funeral Home

6016 St. Clair Ave.
Phone 361-3112 or 361-3113

• No Branches nor Affiliations •

**Zachary
A. Zak,**
licensed
funeral
director

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Jim's Journal

James V. Debevec

I'm going to vote for the Gateway Project of building a new stadium and arena complex in the old world market section of downtown Cleveland.

Ideally, I think the stadium should have a roof over it. In Cleveland it can get very cold in the early spring and late fall and a domed stadium is the logical step. However, the proposed stadium will be open air and allow the game to be played on natural turf. Also, it will be smaller enabling the fans to be closer to the action. I like that.

As we grow older we realize that in order to survive without ending up in the mental hospital, life is full of compromises. There are trade-offs where the lesser desires must be put on hold in order for the greater good to prevail.

Two weeks ago Madeline and I were in the Tower City (stores in the bottom of the terminal tower landmark on public square) and were very impressed with the quality and quantity of the stores which have opened for business. We understand many other stores would be opened in the near future. It was good to be downtown again and see some excitement.

We feel that a stadium in the general vicinity will add to the adventure and allure of downtown Cleveland which is necessary if we are to attract new business and keep what we have. Business means money, and money means jobs.

Anyone who has not been downtown in the last five years will be amazed at all the new buildings completed and the hustle and bustle of people at work and leisure. It is good for the city. Being a business owner on the pathway or gateway to downtown, I believe the stadium and arena project will be a definite plus for all of us in the county.

Besides that, like Bernie Kosar, I am a hockey fan and would love to see a professional hockey team in downtown Cleveland.

The present plan is to have the complex paid for mostly through the so-called "sin tax" that is added tax to cigarettes and alcohol purchased in Cuyahoga County. Years ago there was a greater number of smokers and

drinkers, but with the new wave of a healthful America, they are becoming a dwindling few and it's a shame they were targeted to bear the brunt of the cost of the downtown project.

But, what the heck, let's build a new stadium and go down and watch some Major League action in a major league city. We can always hope that the movie "Major League" will prove prophetic.

Let's continue what former mayor George Voinovich started, and keep Cleveland growing.

St. Vitus Mothers Club Meets

The monthly meeting of the St. Vitus Mothers' Club will be held on Wednesday, May 2.

The meeting will begin with the May Crowning and the Mothers' Club Corporate Communion. They will meet at St. Vitus Church at 6:15 p.m. and the ceremonies will begin promptly at 6:30 p.m.

Following the ceremonies our meeting will be held in the St. Vitus auditorium. The speaker will be Jim Hickey from the Lions Club.

Art Sale

The annual Artcraft Building Studio Sale and Open House will be held on Sunday, May 6 from 10 a.m. to 5 p.m. at the Artcraft Building, 2570 Superior Ave., 6th floor, Cleveland.

Our nationally recognized Slovenian artist Dan Postotnik will have pottery and tile works for sale. Hint: His works are the first and fastest to be sold.

Polensek Honored

The Collinwood Slovenian Home has chosen Cleveland Ward 11 Councilman Michael Polensek as its "1990 Man of the Year." Polensek will accept the honor in the names of his grandparents, Andy and Christine Krist and Fran and Antonia Polensek at a dinner at 7 p.m. on Saturday, April 28 at the Home, 15810 Holmes Ave.

A \$12 ticket includes dinner and music by the Sumrada Brothers.

For information or tickets call Mary Podlogar at 851-5761 or Gus Petelinkar 481-6882.

FIFTEENTH
ANNIVERSARY OF THE
DEATH OF OUR LOVING
HUSBAND, FATHER,
GRANDFATHER, AND
FATHER-IN-LAW

**John J.
Urbancich**
Died April 29, 1975

Fifteen years have passed since that sad day.

The one we loved was called away.

God took him home - it was His will -

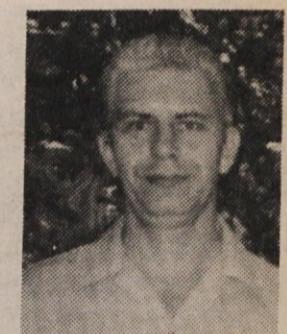
But in our hearts he liveth still.

Sadly missed by:

Wife, Dorothy,
Daughter Madeline Debevec,
Son John M.
Son-in-law James V. Debevec,
Daughter-in-law Candy Urbancich
Grandsons James V. Debevec II,
Matthew John Urbancich,
Granddaughter Carey Jane
Urbancich

In Loving Memory

**William H.
Plymesser**

Fourth Anniversary
April 28, 1986

We'll meet again someday, I know

Beyond the distant blue
But until then, my dearest one,

I'll always think of you... and
So I live with thoughts of you...

And all you meant to me... and

Always I can feel you near... If just in memory

Sadly missed by
Wife, Sylvia
Mother, Alice
Brothers
Robert and John

Zele Funeral Home

Memorial Chapel

452 E. 152 St. Phone 481-3118

Addison Road Chapel

6502 St. Clair Ave. Phone 361-0583

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo posrežbo.

GRDINA-COSIC Funeral Homes

17010 Lake Shore Blvd.

531-6300

1053 E. 62 St.

431-2088

28890 Chardon Road

Willoughby Hills

944-8400

A TRUSTED TRADITION FOR 85 YEARS

Added Importance to Marija Pomagaj Observances

The honoring of Marija Pomagaj, Our Lady of Perpetual Help, of Brezje, Slovenia by Catholics throughout the country in May of this year takes on added special significance. It will be the first time in over a half a century that the basilica in Slovenia will be located in a democracy rather than under Communist rule.

The results of the Sunday, April 8 elections in Slovenia moved the power of government to the DEMOS (Democratic) majority with 55% of the seats in Slovenia's regional legislature. DEMOS will form the first non-Communist government in any of Yugoslavia's six republics in 45 years.

Our Lady of Brezje is special to the Slovenian people. She is the patroness of Slovenia and she is also patroness of the Slovenian people throughout the world. She is the symbol of goodness, motherhood, and the family. Whenever there is sorrow, or difficulties within the Slovenian families, prayers are said to Mary and petitions for favorable solutions are requested. Mary's intercession is sought.

Last year on May 27, the church of Marija Pomagaj in Brezje was declared a "basilica" by the Pope. It is a distinctive honor for the Slovenians throughout the world.

A year ago we took our first trip to Slovenia and the one place I wanted to see the most was the basilica of Marija Pomagaj. My entire lifetime I have heard people talking about the place. We had visited the shrine in Lemont, IL where the Franciscan Fathers are doing a remarkable job of keeping the homage to Mary viable in America. But to see the original was my dream.

When we entered the church grounds last year, incidentally exactly one month after it was dedicated a basilica by Archbishop Šušter, my heart almost jumped out of my chest, I was so excited. Here I was, after a lifetime of hearing the legend, right in front of the most famous Slovenian church in the world.

We stood for a long time in front, taking in the beauty of

the building. Then my wife, Madeline, and I and our two guides walked in. We saw the beautiful main altar and said a few short prayers there.

But the side altar on the right is what really caught our eyes. There hangs the famous painting of Our Lady of Brezje. It was awesome to see it and take in the beauty of our religious heritage.

Then we walked around the side altar and noticed hundreds of letters and pictures taped to the walls. People who had been helped by Mary wrote letters of *Thanksgiving*.

While we were admiring the grace and charm of the place, the front door opened and a man walked in. He came down the main aisle and stopped and stared at us. We stared back; our two guides looked at each other with no expression on their faces. Finally, after a few minutes, the man abruptly turned, and walked out. We didn't speak about it, but it was understood that he was there as a "representative of the state" to see what we were doing in the "museum" as they might call it.

Later, in the sacristy we spoke with Fr. Mirko Silvester, O.F.M., who sent his best regards to all his friends in the U.S. and Canada and particularly Fr. Fortunat Zorman and the other Franciscans in Lemont, where he had served a number of years, and to other Franciscans throughout the country.

As we give our thoughts to Mary of Perpetual Help this year, it may be significant to also direct our thoughts across the ocean to the land of our heritage. We take going to church in America as a matter of routine which is guaranteed by our Constitution. Now maybe for the first time in 45

years, the people of Slovenia will have the same privilege. Then our prayers to Mary, Our Lady of Perpetual Help, will indeed be answered and the Slovenians *everywhere* will be free to worship as they so choose without fear of government reprisal. A next logical step then, is *thanksgiving* for petitions granted.

— James V. Debevec

Pilgrimage

The Altar Societies of St. Mary and St. Vitus churches will have a pilgrimage to Carey, Ohio on Wednesday, May 16. Cost for the bus fare is \$12.00 per person. For reservations, please contact Rose Bavec at 531-6167 or Father Kumse at the rectory 761-7740.

Speedy Recovery

Get Well Quick wishes are sent to Helen Levstick of 18016 Hiller Ave., Cleveland, OH 44119.

She has recently been released from Meridia Euclid Hospital. Fondest wishes are sent her way from her many friends and entire staff of American Home.

Supports Boyle

Editor:

My friend Robert J. Boyle, Democrat, is running for the Ohio Senate, 25th Senate District in Ohio.

He is experienced, and he is honest! He will serve you in Columbus.

Last year Boyle began the "DARE" program in Richmond Heights and encouraged the "SALTWORKS" program in the South Euclid-Lyndhurst School System. Both programs educate students at a very young age against drug and alcohol abuse.

Mrs. Harold (Antonia) Lausche

Bravo, Glasbena!

On Saturday, March 31, the Glasbena Matica Chorus presented their annual Spring Concert - Dinner program entitled, "Come to the Cabaret" at the Slovenian National Home on St. Clair Avenue.

The program was preceded with a delicious dinner prepared by Steffie Smolic and her excellent staff. The service was prompt with a few delays, but considering the near capacity crowd of about 420 persons and some guests blocking the aisles, the waitresses did a fine job of serving.

The program featured several Slovenian songs and to this listener a couple of Stephen Foster numbers he had not heard before. The chorus did

an outstanding rendition of a medley from "Fiddler on the Roof" and the audience responded with a sustained round of applause and were rewarded with a peppy encore from the Bartered Bride.

The entire program was performed in true Glasbena style with attention to detail in mood and tempo and the special attention to their fine director, Marya Ashamalla, and accompanist, Reginald Resnik.

Anxiously anticipating your upcoming 50th Anniversary tribute to Mr. Anton Schubel's arrival as director of the chorus. BRAVA, BRAVO, BRAVI...
John N. Perencevic

Elect:

Robert J.

BOYLE

Democrat - OHIO SENATE

**Experienced and Dedicated to
Serve You in Columbus**

**Former Mayor of Richmond Heights,
Councilman, Richmond Heights.**

**Member of Cuyahoga County Mayors Assoc.
Endorsed by Cuyahoga County Mayors Association**

**Antonia Lausche, Chairman, Boyle for Senate Comm.
4853 Lindsey Lane, 44143**

**\$40.00 OFF
with Purchase of Eye Glasses
Eyes examined by Dr. S. W. Bannerman
J. F. OPTICAL**

6428 St. Clair Ave.
361-7933

775 E. 185 St.
531-7933

AMLA: Insurance For Every Need

The American Mutual Life Association, your locally headquartered Slovenian fraternal, has an excellent Juvenile Term to Age 25 policy for youngsters 18 years of age and under, whereby at their 25th birthday, when they are in a position to afford their own insurance, they will receive a conversion credit to obtain permanent insurance, regardless of their physical condition at that time.

AMLA also offers many permanent plans of insurance, including Whole Life, 20 Pay Life, 12 Year Vanishing Premium, and Single Premium

policies. We're certain to have one to match YOUR individual needs.

We invite you to join AMLA so that we can provide benefits for you and for your family. With your membership you will help not only yourself but also assist AMLA to perpetuate our common bonds of heritage and culture.

For more information, please contact any AMLA lodge secretary or membership campaigner you know, or call or write to:

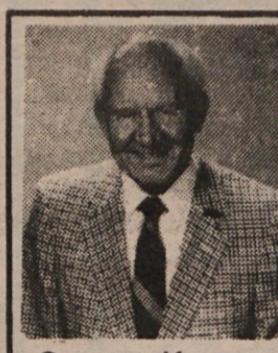
AMERICAN MUTUAL LIFE ASSOCIATION

19424 South Waterloo Road
Cleveland, Ohio 44119
Telephone: (216) 531-1900

**Gregory L. Kordic
Attorney-at-Law
Odvetnik**

**Splošna praksa, Social Security,
Workers Compensation
Hanna Bldg., Suite 350
1422 Euclid Avenue
621-6684**

George Knaus Real Estate, Inc.

**819 E. 185th Street
Cleveland, Ohio 44119**

Computer Multiple Listing Service

"Just A Little Bit Better"

481-9300

**Listen to our polka music every
Sunday morning at 11:15
ON WELW, 1330 A.M.**

Frank J. Lausche Funeral

The Honorable Frank J. Lausche died at 1:30 p.m., on Saturday, April 21 from heart failure at the Slovene Home for the Aged in Cleveland, Ohio.

He lie in state at the Slovenian National Home, 6417 St. Clair Ave on Monday and Tuesday, April 23 and 24 from 2 to 9 p.m. The funeral was Wednesday, April 25 from the Slovenian National Home beginning at 9:30 a.m., and at Mass at St. Vitus Church at 10:30 a.m.

On Monday evening there was a farewell salute given by the combined forces of the Euclid Veterans Club and the St. Vitus Catholic War Veterans Post 1655. Glasbena Matica Chorus sang in tribute to Lausche.

On Tuesday evening Korotan Chorus sang some of Lausche's favorite somber songs in Slovenian. There were eulogies in tribute to Lausche by Dr. Cyril Mejac of Washington, D.C., Joseph Melaher who gave a stirring speech in Slovenian and English about Lausche's unwavering help to the Slovenian refugees. Dr. Mate Roesmann added his words of recognition.

On Wednesday morning Ohio Governor Richard Celeste, former Governor James Rhodes and Cleveland Mayor Michael White gave stirring speeches about Lausche's staunch and unblemished character and strong leadership. Stan Zihler, president of AMLA, spoke of Lausche's support of fraternals.

Also in attendance were U.S. Congressman Dennis Eckart, former Congressman Michael Feighan who flew in from Washington, D.C. and his son who came in from Arizona. Also in the first rows were former Cleveland mayors George Voinovich, Dennis Kucinich, Ralph Perk, Ralph Locher, Anthony Celebrenze, former Euclid mayors Tony Giunta and Tony Sustarsic. There were many other dignitaries in attendance, among them Judge August Pryatel and his nephew, State Representative Ronald Suster, and Stane Sustarsic of the Voice of America in Washington, D.C.; Virginia Wells and her husband, Philip, of Virginia, and many, many others.

St. Clair Avenue was completely blocked off for the motorcade procession to St. Vitus Church with over 60 cars in line.

St. Vitus was completely filled for the Mass celebrated by Bishop Edward Pevec with Cleveland Bishop Anthony Pilla in the sanctuary as well as Fr. William Jerse. St. Vitus pastor, Rev. Joseph Bozner and all Slovenian priests in Greater Cleveland also participated in the Mass.

Pallbearers were Tony Petkovsek, Jr., Tony Grdina, Dr. Edward Gobetz, Dr. Ray Loushin, Edward Kennick, Ed Oshabin, Bill Tomsick, Stan Erzen, and James Debevec.

The Honorable Frank J. Lausche was laid to rest in the Lausche family plot in Calvary Cemetery with a full military 21-gun salute and taps.

The entire funeral was most capably handled by Dan Cosic of the Grdina-Cosic Funeral Homes.

—James V. Debevec

Dr. Karl Bonutti, Rudolph Susel Return to "Alliance" Board

At a meeting of the Board of Trustees of the Alliance of Slovenian Americans, held April 23, 1990 at the Slovenian Workmen's Home, 15335 Waterloo Road, in Cleveland, the trustees present acted on a motion adopted at the general meeting of the founders of the organization, held April 7, 1990, and declined to accept the resignations from the Board of Trustees of Dr. Karl B. Bonutti and Dr. Rudolph M. Susel. Dr. Bonutti presented a letter indicating his willingness to return to the Board and Dr. Susel stated he withdrew his resignation, since it had been based on the circumstances of Dr. Bonutti's resignation.

The only other action taken by the Board was to act on the authority granted it at the April 7 meeting to expand the Board of Trustees' representation in both geographical and organizational terms.

Florence Unetich, Chairman
Board of Trustees

Century
TIRE SERVICE CO. —

Firestone

HOME AND AUTO SUPPLY

15300 Waterloo Rd & Calcutta
Cleveland, Ohio 44110

RON DOVGAN
President

LUBE, OIL & FILTER

- Chassis lube
- Up to 5 qts. new oil
- New Firestone oil filter

\$17.95

FRONT-END ALIGNMENT

- All adjustable angles set to manufacturer's original specifications
- No extra charge for cars with factory air or torsion bars

\$21.00

Most cars.
Parts extra,
if needed

Slovenian Day in Southern California

Dear Slovenian friends!

Faithful to our tradition for 39 years, Slovenian priests in Southern California are cordially inviting you once again to our Annual Slovenian May Devotion on the third Sunday in May, May 20, beginning with Mass at 1 p.m. at the Sacred Heart Church in Etiwanda. The main celebrant and speaker this year will be a well known Slovenian priest, Very Rev. Joseph Mavšar, Vicar General for the Diocese of Helena, Montana. We all will be happy to see him again.

After the church services you are invited to the parish hall where the ladies of this area will serve us a delicious lunch and we all will have an opportunity to visit with our friends whom you may only see once a year.

As every year, all the proceeds, offering in the church and from lunch, are going to the Bishop Baraga and Bishop Anton Martin Slomšek Cause. If you write a check, make it out to my name, Fr. Joseph Snoj.

We would like to welcome to this devotion all the people with Slovenian family roots or all our friends whom we know would like to come, but we do not have their address.

Slovenian priests in Southern California

Note: Take San Bernardino Freeway (No. 10), get off to Freeway 15 (toward Barstow), get off on Foothill Blvd., and you are in front of the church.

Coming Events

Saturday, April 28

Zarja Singing Society presents American vaudeville style concert with dinner and dance to Johnny Vadnal beginning at 5 p.m. at Slovenian Society Home, Euclid. For tickets at \$15 call 481-7512 or members.

Saturday, April 28

Collinwood Slovenian Home Spring Dinner Dance honoring Mike Polensek, Man of the Year. For more information call Mary Podlogar at 851-5761.

Sunday, April 29

Friends of Slovenian National Home Spring Brunch in the St. Clair Slovenian Home. Call 361-5115 for details.

Sunday, April 29

United Altar Society meets at St. Christine Church at 1:30 p.m.

Tuesday, May 1

Branch 25 of the Slovenian Women's Union will have a Mother of the Year celebration honoring Josephine Ambrosic with a dinner at Sterle's Slovenian Country House. Please RSVP by April 28 to Josie Mohorcic at 361-0334.

Saturday, May 5

St. Cyril's Parish of New York City presents its annual Slovenian Festival at 7 p.m. at Our Lady of Hope auditorium, Middle Village, Queens. Performers include Fantje na Vasi, The Alpine Sextet, soloist Ann Zaic, and the Slovenian Church choir of St. Cyril's Church. Dance and social. For further information call Ivan Kamin (718) 424-2711.

Sunday, May 6

St. Clair Pensioners Club Annual Dinner and Social in the lower hall of the St. Clair Slovenian National Home. Serving from 1:30 to 3:30 p.m. Social until 5 p.m.

Friday, May 18

Annual membership meeting of the Slovene Home for the Aged, 7 p.m. at the Slovenian Workmen's Home on Waterloo Rd.

Saturday, May 19

Korotan Concert at St. Vitus Auditorium, 7 p.m. Alpine Sextet plays dance music.

Sunday, May 20

West Park Button Box, 1st Annual Button Box Bash, with many out of town bands, 12 noon to 9 p.m. at Recher Hall, Euclid. Tickets \$4.00.

Wednesday, May 23

Ohio Federation of KSKJ Lodges sponsors Our Lady of Brezje observance of prayer and meditation at Our Lady of Lourdes Shrine, 21281 Euclid Ave., Euclid at 7 p.m. Bishop Pevec will lead. All invited.

Sunday, June 3

Opening Day at Slovenska Pristava

Sunday, June 24

Annual Ohio Federation of KSKJ Lodges Super Sunday picnic at Slovenska Pristava Slovenian Recreation Center in Harpersfield, Ohio. Free admission. Music, food, athletic contests, recreation facilities. Everyone invited!

Sunday, July 8

Slovenian Day at Slovenska Pristava.

Sunday, Aug. 5

Senior Citizens Day at Slovenska Pristava.

"IT PAYS TO BE INDEPENDENT"

INDEPENDENT SAVINGS BANK

• 6 Month to 60 Month Certificates

\$1,000.00 Minimum. High Rates.

• Variable Rate Checking*

Computed daily,
Compounded monthly

\$100.00 Minimum to Open Account.

\$500.00 Waives Monthly Service Charge.

*Balances \$1,000.00 and greater earn variable rate

Balances \$100.00 thru \$999.99 earn 5.25%

• 5.50% Passbook

Computed daily,
Compounded quarterly

\$10.00 Minimum. No Service Charge.

1515 E. 260th, Euclid, Ohio 44132 731-8865
920 E. 185th, Cleveland, Ohio 44119 486-4100
2765 Som Ctr. Rd., Willoughby Hills, Ohio 44094 944-3400
27100 Chardon Rd., Richmond Hts., Ohio 44143 944-5500
6650 Pearl Rd., Parma Hts., Ohio 44130 845-8200

A Subsidiary of Independent Share Corp.

JOIN

JOHNNY VADNAL

on the first

GOLDEN WEST POLKA TRAIN

September 9 - 20, 1990

Choo-choo your way across America aboard Amtrak's Superliner - Polka entertainment with the VADNALS and overnight stays in Las Vegas, Los Angeles, and San Francisco - Starts at \$1225 per person!

Call for your FREE Brochure!

ALL ABOARD!

KOLLANDER WORLD TRAVEL
Toll Free (800) 321-5801 Call the CHOO-CHOO HOTLINE! (216) 692-1000
In Ohio

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

7

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100) Thursday, April 26, 1990

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Vol. 92

Doma in po svetu

- PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV -

Svobodno izvoljen predsednik Slovenije bo komunist Milan Kučan — Predsednik kot predsedstvo igrata važno vlogo — Demokrati zmagali tudi na volitvah v Hrvatski

LJUBLJANA, Slov. — Preteklo nedeljo je bil zadnji krog volitev za sedeže v novem slovenskem parlamentu in za mesto predsednika Slovenije. Poročila, ki so na razpolago ob tem poročanju, kažejo, da so se demokratske stranke zopet dobro odrezale, volilci v Sloveniji so pa za predsednika države izvolili Milana Kučana, bivšega predsednika slovenske komunistične partije. Po zadnjih podatkih, je dobil Kučan okrog 60 odstotkov glasov, njegov tekmc, kandidat Demosove koalicije dr. Jože Pučnik, ostalih.

Tako bo partija, ki sicer trdi, da je prenovljena oziroma da sedaj zagovarja principale zahodne parlamentarne demokracije, s Kučanom razpolagala z mestom predsednika Slovenije, tudi v 4-članskem predsedstvu Slovenije lahko bolj ali manj računa na dva člana, v novem parlamentu je pa relativno najmočnejša stranka, čeprav ni misliti da bo njen parlamentarni prvak, Janez Kocijančič, mogel sestaviti večinsko koalicijo. O tem, zakaj so se Slovenci v tako očitni in navidezno izstopajoči izjemi z ostalo vzhodno Evropo odločili, da z zanesljivo večino glasujejo za komunista, torej predstavnika diskreditirane oblasti, piše za ta list (str. 9) bivši glavni urednik ljubljanske »Mladine« Bernard Nežmah.

V nekaterih krogih prevladuje mnenje, da je mesto predsednika Slovenije in tudi predsedstva Slovenije dokaj površnega pomena, vendar nikakor ni tako. Res je sicer, da mora imeti slovenska vlada večino v parlamentu, v letem pa razpolaga z večino koalicija Demos, vendar vlada nima absolutne moči. V intervjuju za ljubljanski »Nedeljski dnevnik« je povedal Marko Golobič, tajnik republiške (slovenske) volilne komisije: »Predsednik predsedstva (Kučan, op. ur.) vodi delo tega kolektivnega organa, skrbi za stike s federacijo in drugimi republiškimi predsedstvi, predvsem pa ima večja pooblaščila v primeru vojne nevarnosti.«

Glede postavitve nove vlade in imenovanja njenega predsednika, je Golobič dejal: »Kandidata ali kandidate za predsednika izvršnega sveta določi predsedstvo republike, izvoli jih pa republiška skupščina. Sestava vlade je v domeni stranke, ki je na volitvah zmagala. Če pa pride do koalicije več strank, potem se te med sabo dogovorijo, kako bodo zapolnile (si razdelile) sedeže v novi vladi.« Golobič je pojasnil, da kot v drugih parlamentarnih sistemih, si koalične stranke razdelijo mesta v vladi po dogovoru.

Ker je v predvolivnem boju Demosova koalicija zagovarjala večjo slovensko samostojnost, nekatere koalične stranke pa so za neodvisno Slovenijo, je novinarka ND postavila Golobiču vprašanje, kdo o takih bistvenih zadevah odloča. »O takih stvareh, kot so prispevki za manj razvite, odloča slovenska skupščina (vlada lahko delegatom le predlaga rešitve, predloge)«, je povedal Golobič. »O odcepitvi pa bi odločali ljudje na vseljudskem referendumu.«

Nepodpisani uredniški komentar v omenjeni številki ND pa je bralce z močnimi kurzivnimi črkami opozoril na to, da je parlament po pristojnostih važnejši od predsedstva in tudi predsednika države. »Pri nas smo se odločili, da bomo razvijali parlamentarno demokracijo (ne predsedniške)«, pravi komentar, zato naj se volilci bolj zanimajo

za to, katere stranke bodo volile za parlament. »Najpomembnejše namreč bo, kdo nas bo predstavljal v parlamentu, kajti vse pomembne odločitve se bodo skovali prav pod skupščinsko streho.«

V nedeljo so tudi bile večstrankarske volitve na Hrvatskem. Po zadnjih podatkih vodi sredinsko-desničarska stranka Hrvatske demokratične zveze, ki ji načeljuje bivši partizanski general in vnet nacionalist dr. Franjo Tuđman. Ta stranka naj vodi v tekma za 111 od vseh skupaj 196 sedežev v dvosedemčlenem parlamentu. Kot kaže, dobiva partija na Hrvatskem približno četrtinu vseh glasov, druga demokratska koalicija pa tudi dobiva nekaj mest v parlamentu. Če bo končni izid potrdil sedanjo prednost Tuđmanove stranke, bo le-ta razpolagala z absolutno parlamentarno večino, kar je bistvena razlika s Slovenijo. Ker pa Tuđmanova stranka zagovarja tudi neodvisno hrvatsko državo, utegne to stališče voditi do usodnega spora s Srbijo, kajti živi po Hrvatski več močnih srbskih naselbin. Hrvatski nacionalisti tudi menijo, da je republika Bosna in Hercegovina sestavni del Hrvatske, kar pa Srbija odločno zanika.

Današnji *Cleveland Plain Dealer* objavlja članek novinarja Williama F. Millerja, v katerem povedo predstavniki hrvatske skupnosti v Clevelandu, da so ameriški Hrvati zbrali skoro milijon dolarjev v podporo kampanji protikomunističnih strank v Hrvatski. Citira tudi dr. Mateja Roessmana, da je Slovensko ameriški svet zbral \$82,000 za demokratične stranke v Sloveniji.

Miller pa citira tudi 29-letnega Nežmaha, ki je mnenja, da ameriški denarni prispevki niso igrali posebne vloge v volitvah tako v Sloveniji kot Hrvatski. »Volilci so gledali na volilni listek in glasovali proti komunistom in nihče jim ni moral to povedati«, je dejal Nežmah.

V predavanju, ki ga je imel Nežmah pretekli torek in v osebnih pogovorih z raznimi lokalnimi Slovenci, je poudaril, da je smešno smatrati liberalno stranko (sestavljena iz Zveze socialistične mladine Slovenije) kot nekakšno sopotnico komunistične partije. Mladinci so bili v ospredju prizadevanj za demokratizacijo Slovenije, v teh prizadevanjih je pa igrala pomembno vlogo njih revija Mladina.

Druge vesti iz Jugoslavije

Ko je glasoval preteklo nedeljo v Zagrebu, je predsednik jugoslovanske vlade Ante Marković trdil, da bo Jugoslavija do konca leta imela demokratične, večstrankarske volitve za novi jugoslovanski parlament. Njegova vlada ima dovolj podpore tako v skupščini SFRJ kot v 9-članskem zveznem državnem predsedstvu, da organizira take volitve kljub temu, da nekatere jugoslovanske republike in avtonomni pokrajini takih volitev še niso imele znotraj njih meja. Edino Slovenija in Hrvatska sta namreč ta mesec izvedli take volitve. Jugoslavija je pa federacija, je pojasnil Marković, in zato ni čudno, da različni deli federacije imajo različne politične sisteme. Glavno je, je dodal, da v Jugoslaviji zmaguje demokracija.

Wall Street Journal je objavil kratko poročilo v včerajšnji številki, da je sodnik v pokrajini Kosovo razveljavil več mesecov dolg in v celoti zrežiran proces zoper bivšega voditelja albanske komunistične partije Azema Vllasija in 13 drugih Albancev. Sodnik je dejal, da je bil sodni proces brez vsake podlage.

Iz Clevelandu in okolice

Gostovanje—

Znani Lojze Slak ansambel bo v Clevelandu in okolici gostoval pod sponzorstvom United Slovenian Society od 26. do 30. maja. Glavni nastopi, na katere ste vabljeni, bodo: 26. maja v dvorani Euclid High School na E. 222 St. Pričetek ob 7. zv., vstopnice po \$7. V nedeljo in ponedeljek, 27. in 28. maja, pa na rekreativskem središču AMLA v Leroy Townshipu. Vstopnice bo ste kupili, ko pridete na rekreativsko središče in bodo po \$5, za otroke do 12. leta pa \$2.50. Dne 30. maja bodo Slakovci nastopili v Sterletovi restavraciji in sicer ob 7.30 zv. Vstopnice so po \$7. Za vstopnice in več informacije, se obrnite na Tony's Polka Village, 971 E. 185 St., tel. 481-7512. Navzoča ob gostovanju ansambla bo tudi ekipa ljubljanske televizije, ki bo snemala in intervjuvala naše ljudi.

Spominska darova—

Jennie Davidson, Michigan City, Ind., je darovala \$25 v podporo našemu listu v spomin sestre Carolyn Budan.

G. in ga. A. Kotnik, Cleveland, O., sta pa poklonila \$15 v spomin Johane Petkovšek. Iskrena hvala!

Korotan vabi—

Pevski zbor Korotan vabi na svoj letni koncert, ki bo v soboto, 19. maja, v šolski dvorani pri Sv. Vidu. Vstopnice so po \$6 in jih imajo člani zobra.

Počastitev—

Podružnica št. 14 SŽZ bo praznovala Materinski dan s počastitvijo matere leta Mary Gerl in sicer v torek, 1. maja, ob 6. zv. v SDD na Recher Ave.

Poroka—

To soboto, 28. aprila, dop. ob 11. uri, se bosta v cerkvi sv. Vida poročila gdč. Margie Russ Shawnee Ave. in g. James Klase. Nevesta je hčerka g. in ge. Ivan Russ, ženinov oče Edward pa živi v New Yorku, mati tu Clevelandu. Po poroki se bodo gostje zbrali v Slovenskem domu na St. Clair Avenue. Iskrene čestitke!

Zanimivo predavanje—

Pretekli torek zvečer je v Shore Cultural Center v Euclidu o najnovejših dogajanjih v Sloveniji predaval Bernard Nežmah, bivši glavni urednik Mladine. Predavanje je sponzorirala Zveza slovenskih Amerikanov. Nežmah je govoril jedrnato o spremembah v Sloveniji in o vlogi pri teh, ki jo je igrala Mladina.

NOVI GROBOVI

Frank J. Lausche

Dne 24. aprila popoldne je v Slovenskem domu za ostarele v Clevelandu umrl 94 let star sen. Frank J. Lausche, gotovo najbolj znamenit slovenski Amerikanec v zgodovini slovensko ameriške skupnosti. Rojen je bil 14. novembra 1895 v Clevelandu, v naselbini ob St. Clair Ave., njegov pogreb 25. aprila je pa bil v cerkvi sv. Vida, komaj nekaj sto metrov od kraja, kjer je bil rojen. Ležal je v ponedeljek in torek v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue, poslovilo se je od njega na stotine ljudi, ki so ga poznali in cenili.

Sen. Lausche je bil vdovec po umrli ženi Jane, roj. Sheal, brat Josephine Lausche Welfter že pok. dr. William J. (žena Alice), Charles J. (žena Frances), Frances Lausche Urankar (mož dr. A.A. Urankar, že pok.) in Harolda J. (žena Antonia M.), bratranec g. in ge. A.F. Kramer in Jean Kramer, 4-krat stric.

V njegovi dolgi karieri je bil sen. Lausche clevelandski mestni sodnik, župan mesta Cleveland, 5-krat izvoljen guverner Ohio (skupaj služil 10 let) ter dvakrat izvoljen v zvezni senat ZDA, kjer je služil 12 let.

Pogreb je bil včeraj, 25. aprila, v oskrbi Grdina-Cosic

pogreb, zavoda, iz Slovenskega narodnega doma na St. Clairju dopoldne v cerkev sv. Vida, kjer je sv. mašo daroval škof A. Edward Pevec ob smaševanju č.g. Jožeta Božnarja, svetovidskega župnika, in č.g. Williama Jeršeta, kaplana pri Sv. Vidu, od tam pa na pokopališče Kalvarije. Udeležba na pogrebu je bila ogromna.

Družina priporoča darove v sen. Lauschetov spomin dododelni ustanovi vaše izbire.

Catherine Pibernik

Dne 22. aprila je v Meridia Euclid bolnišnici umrla 90 let starica Catherine Pibernik (Tomsic), vdova po umrlem možu Louisu, mati Louisu, Edwarda in Catherine Hopkins, 5-krat starica mati, sestra Williama Janisa ter že pok. Jane Smith, Edwarda, Paula, Johna, Alfreda Janca in Ann Uchelvich, članica KSKJ št. 219, SŽZ št. 32 in SNPJ št. 142. Pogreb bo iz Grdina-Cosic pogreb, zavoda na Lake Shore Blvd. danes, v četrtek, v cerkev Marije Vnebovzetje dop. ob 9.30 in od tam na Kalvarijo. Družina priporoča darove v pokojničin spomin župniji Marije Vnebovzetje ali farni šoli pri Mariji Vnebovzetji.

Sophie Volcansek

Umrla je 78 let starica Sophie Volcansek, rojena Grdanc, (dalje na str. 12)

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$25 na leto za ZDA; \$30 za Kanado (v ZD valuti)

Deželete izven ZDA in Kanade:

\$35 na leto, računano v ameriški valuti

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$25 per year; Canada: \$30 in U.S. currency

Foreign:

\$35 per year U.S. or equivalent foreign currency

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Thursday

No. 17 Thursday, April 26, 1990

Frank J. Lausche

Frank J. Lauscheta ni več. Umrl je preteklo soboto popoldne v Slovenskem domu za ostarele, v starosti 94 let. Pogreb je bil preteklo sredo, 25. aprila. O vsem tem in o njegovih življenjskih podatkih poročamo na drugih mestih današnje Ameriške Domovine. Sen. Lauschetovi dosežki v njegovem dolgem in plodovitem življenju so dobro znani vsem, ki te vrstice čitate, saj je o njih naš list stalno poročal in to od začetka Lauschetove kariere. Lausche je pa ostal zvest našemu listu do konca življenja, kar potrjuje lastnik James Debevec v današnji AD in je lepo povedal v intervjuju na radio programu Tonyja Petkovška preteklo nedeljo.

Rojen v Clevelandu 14. novembra 1895, Lausche je bil od rojstva pravi Amerikanec, Slovenec po rodu in prepričanju. Škoda je, da ni nikoli obiskal rodne domovine njegovih staršev. Ker je bil Amerikanec po rojstvu in prepričanju, bi ne samo mogel, moral bi kot Amerikanec, zaveden svojega slovenskega rodu, obiskati domovino njegovih staršev in tam — kot je to delal vedno tu v Ameriki — izpričevati svoje američanstvo, svoje slovenstvo, nenazadnje tudi svoje odklonilno gledanje do režima, ki je začasno tlačil narod, iz katerega je izhajal njegov rod. Tako je pa Frank J. Lausche živel polnih 94 let, vsa ta leta bil ne samo zaveden, marveč ponosen slovenski Amerikanec, nikoli pa ni videl deželete, iz katere sta prišla oče in mati.

Mnogi v slovensko ameriški skupnosti so nasprotovali Lauschetovi politiki. Bil je konservativec in kot tak ni bil zagovornik mnogih programov socialnega skrbstva. Drugi spet so mislili, da bi moral Lausche najti zaposlitev v vladni birokraciji za vsakega rojaka, ki je tako zaposlitev iskal. Lausche je ostal nad vsem tem. Bil je skozi življenje demokrat, vendar je ponovno podpiral republikanske kandidate. Skratka, bil je neodvisen. In bil je pošten. To so vrline, ki jih redko najdemo v naših politikih, ki se zagovarjajo, da pač morajo kompromitirati osebno prepričanje zaradi potrebe, da so ponovno izvoljeni. Kajti, če ne bodo izvoljeni, ne bodo mogli nič narediti dobrega. Najnovejši primer tega tu v Ohiu je demokratski guvernerski kandidat Anthony Celebrezze, ki je spremenil dosevanje nasprotovanje splavu, da bi bil bolj vabljiv volilcem.

Lausche ni bil tak. Vedno je sledil svojemu prepričanju, kaj je najbolj pametno in koristno za mesto, državo ali ZDA. Računa je na pametnost volilcev. Volilci so ga pa podpirali, ne vedno seveda, kajti ga je njegova demokratska stranka na primarnih volitvah l. 1968 odslovila, vendar zelo dosledno, saj je zmagal v enajstih od vseh skupaj štirinajstih volivnih kampanjah.

In še eno je treba vedno imeti v mislih v zvezi s Frankom Lauschetom: njegova poštenost. Lauscheta so mnogi napadali zaradi njegovih stališč do raznih socialnih, političnih in ekonomskih problemov, nikoli pa mu niso mogli očitati, da je ne-pošten. V njegovih administracijah kot župan Cleveland, guverner Ohiia ali v 12 letih v zveznem senatu, ni bilo nobenih škandalov, takih, ki bi mu jemali ugled pri volivcih. Ko je za lokalno televizijo po Lauschetovi smrti govoril bivši župan Cleveland George V. Voinovich, je poudaril, kako močan vtis nanj je naredila Lauschetova osebna poštenost. Rekel je, da želi v svojem lastnem javnem življenju slediti temu temeljnemu principu.

KOROŠCEM V BODRIL...

CHICAGO, Ill. - 13. marca. V dvorani pod Štefanovo cerkvijo je spet zašumelo. Shod ni bil zmanj napovedan; dvorana se je napolnila in zadišalo je v kuhinji.

Gospa Fanika Goršič je že več tednov vabila na ta sestanek. Njena družina in prijatelji so jo podprli z besedo in umetnostjo. Šlo je za Koroško, ki nujno potrebuje pomoč za slovensko osnovno šolo. Sredstev nimajo, veliko pa poguma, navdušenja in vztrajnosti.

Morda kdo poreče: »Kako to, da zbiramo za osnovno šolo, ko imajo že gimnazijo?« Res jo imajo, toda učencev ne bo, če ne bodo imeli osnovne šole!

Da jim pomagamo, smo segli v žep po skromnih dolarjih. In kdor je daroval to nedeljo, ni šel lačen domov. Okusno je spremenoju juho smo dobili, golaž s polento, solato in pecivo. Vsa čast pridnim kuharcam pod vodstvom gospe Fanike Frize in njenega moža Eddyja.

Oglejmo si vsebino kulturnega programa, ki je bil posvečen Koroški: Začeli so najmlajši. Prav korajščno, pod vodstvom Nandi Puc, Lojzke Schuck in Bernardke Simrayh, so deklamirali, peli in plesali naslednji malčki: Lidija Goršič, Frančeska Gregorič, Joey Gregorič, Lydia Kores, Millie Magajne, Katja Posega, Martin Puc, Andrejček Rous, Lydia Rous, Mateja Shuck, Kristina Sovan, Marija Sovan in Andrej Zorjan.

Spregovoril je g. Jože Rus, goreč zagovornik slovenskih šol. Prebral nam je pismo svojega prijatelja, ki priča o trpljenju in vztrajanju koroških ustanov, da bi se obdržale na nogah. Niso se dali preslepiti, niso nasedli niti nacistom, niti poznejšim Ljubljanskim limanicam...

Gospa Ana Gaber se je goče zavzela za Korošce in našela mnoge njihove zasluge za našo omiko.

Gregor Goršič je deklamiral pesnitev »Slovenčina, moj jezik« in nam tudi pokazal nekaj vabljivih slik gorate Koroške, kot bi nas hotel od tam popeletati na Triglav.

Ganjivo je zazvenela melo-

Razveseljivo je to, da je Lausche dobil priznanje za njegovo plodovito delo še, ko je bil živ. Večkrat je bil počaščen, izstopajo pa priznanja kot so imenovanje državnega poslopja v Clevelandu po njem — Frank J. Lausche State Office Building —, kar je zasluža Slovensko ameriško kulturnega sveta, imenovanje poslopja na središču letnega Ohijskega državnega sejma v Columbusu, Slovenski večer na čast Lauschetovega 90. rojstnega dneva, zopet zasluga Slovensko ameriškega kulturnega sveta, in priznanja, ki so mu jih izrekle domača župnija sv. Vida in druge organizacije. Njegov pogreb včeraj, kot številni obiski ob kropljenju v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju v ponedeljek in torek so dokazali, kako priljubljen je bil sen. Frank J. Lausche tako med slovenskimi rojaki in v ameriški javnosti. Kar je še treba imeti je strokoven, objektiven življenjepis Lauschetovega življenja. Upati je, da se bo tega zahtevnega dela lotil poklicni zgodovinar, ki bo znal na podlagi izvirnega raziskovanja vsega razpoložljivega gradiva ločevati biografijo in zgodovino od gole hagiografije. Ugled sen. Lauscheta, ki ga uživa sedaj, bo moglo takšno znanstveno delo samo še povisati.

Sen. Lauscheta bomo pa vsi, ki smo imeli srečo ga poznaati, zelo pogrešali. Naj počiva v miru.

dija pesmi »Rož, Podjuna, Zila«. Goršičevi, Milena, Olga in Gregor so jo zaigrali na violini in klarinet, nakar so se jim pridružili pevci cerkvenega zborja.

Gospe Mihela Simrahy in Nandi Puc sta v duetu z občutkom zapeli »Tam, kjer teče bistra Zila«.

S pesmijo »Kje so tiste stezice« je bil program zaključen in v veselju, prijateljskem razpoloženju in navdušenju za koroško stvar smo posedli ob mizah in se poslužili okusnega kosila. Prireditev je lepo uspela in upajmo, da smo gmotno vsaj nekoliko podprtli slovensko ljudsko šolo v Celovcu.

AR

Slovenska šmarnična pobožnost tudi letos

ETIWANDA, Kalif. - Dragi slovenski rojaki in rojakinje!

Letos bo že 39 let, odkar smo se Slovenci in naši prijatelji začeli zbirati enkrat na leto na Slovensko šmarnično pobožnost. Prvič je bila v Coroni, potem v Fontani, odkar je Fr. Horvat ustanovil faro Srca Jezusovega, pa tukaj v Etiwandji.

Tudi letos se bomo zopet zbrali na tretjo nedeljo v maju, torej 20. maja 1990. Pobožnost bomo pričeli s sv. mašo ob 1. pop. in končali s slovenskimi litanijami Matere Božje. Letošnjo šmarnično pobožnost bo vodil zelo znani slovenski duhovnik, g. Jože Mavšar, generalni vikar škofije v Heleni, Montana. Veseli smo, da bo spet med nami.

Po pobožnosti v cerkvi ste lepo povabljeni na preprosto kosilo in na prijateljski razgovor v farno dvorano. Kot vsako leto, bo zbirka v cerkvi in kar bo več od stroškov kosila, bo šlo za Baragovo in Slomškovo zadevo. Če boste napisali ček, ga naslovite na moje ime (Fr. Joseph Snoj).

Prisrčno ste vsi vabjeni na sedaj že tradicionalno slovensko šmarnično pobožnost. Lepo povabite ali s seboj prilepite rojake in rojakinje, katerih naslovov nimamo. Vsi bodo dobrodošli, letos še posebno, ko bomo molili za naš slovenski narod v teh kritičnih zgodovinskih dogodkih v Sloveniji. Bog z Vami in nasvidejne v Etiwandji na tretjo nedeljo v maju!

Slovenski duhovniki v južni Kaliforniji

V San Franciscu smo zopet čutili potres

SAN FRANCISCO, Kalif. - V našem mestu so bile velike priprave na spominsko obletnico velikega potresa, kateremu je sledil grozen požar, ki je uničil tri četrtine mesta 18. aprila 1906. V posebni časti je edini mestni, zlati preplešani hidrant iz tistega časa, ki je zvesto služil gasilcem, ko so že vsi drugi hidranti odpovedali.

Danes zjutraj, 18. aprila, ko to pišem, so se meščani zbrali ob spominskem kipu v spodnjem delu mesta kakor tudi ob omenjenem hidrantu nad Mission Dolores parkom ob Church in 20. cesti. Mnogi so imeli v gumbnicah — ali pa pripete — bele nageljčke. Mimo njih sem se peljala v našo slovensko cerkev v središču mesta. Nekaj ljudi je že bilo v cerkvi. Prestrašeni so me obvestili o lahnem potresu, ki je bil pred nekaj minutami. Ko smo pa začeli moliti na vsakdanji rožni venec, smo ga prestrašeni prekinili: kar dobro se je spet potreslo. Škode ni bilo. Na televiziji smo potem slišali poročilo, da je bilo središče potresa štiri milje južno od Watsonville, kot v oktobru, v jakosti 5,3. Ni bilo posebne škode, ljudje so pa bili zelo prestrašeni, saj mnogi še zdaj trpijo na živilih od zadnjega hudega potresa oktobra lani. Stanovanjska vprašanja za mnoge, ki so takrat izgubili domove in stanovanja, še danes niso rešena.

Angela Gospodarič

P.S. - V dopisu »Spomini na slovenske Jožete in Pepce« od 5. aprila bi rada popravila: Varšek ni Jože, ampak Janez, njegovi pok. ženi je bilo ime Jožica. Dr. Jože Basaj je živel v New Yorku, umrl pa na Koroškem.

**Ameriška Domovina
je Vaš list!**

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD

5316 Fleet Ave. 641-0046

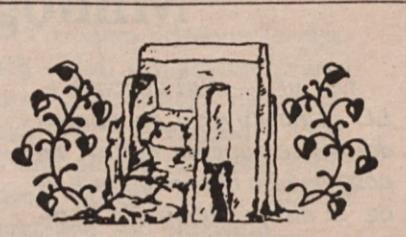
Moderni pogrebni zavod
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči

**CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!**

Dr. Rudolph M. Susel

Pevski zbor KOROTAN

priredi pomladanski koncert
v SOBOTO, 19. MAJA
v šolski dvorani pri Sv. Vidu.
— Pričetek ob sedmih zvečer —

PO KONCERTU ZABAVA IN PLES

— Igra Alpski Sextet —

— VSTOPNINA \$6 —

Za mladino, ki obiskuje osnovno šolo,
je vstop prost.

Vstopnice se dobijo pri članih zbara.

Zakaj so Slovenci volili za Kučana

(Ta teden je bil na obisku v Clevelandu Bernard Nežmah, bivši urednik ljubljanskega tednika »Mladina« in pisec članka v le-tej »Goli Tito«, ki sem ga v tem listu ponatisnil 1. februar letos. Dvakrat se je ustavil v našem uredništvu in sem ga naprosil, če bi bil pripravljen napisati krajši članek o tem, zakaj so Slovenci izvolili za svojega predsednika Milana Kučana, komunista torej, in je bil takoj za to. Med bivanjem v Clevelandu je imel priliko, predvsem po zaslugi dr. Karla Bonuttija, se srečati z mnogimi našimi rojaki in je tako dobil boljši vpogled v naše razmere. Morda bo o teh pisal po vrtnitvi v Slovenijo. Ur.

Zdi se nemara povsem neverjetno, da je Slovenija edina izmed propadlih komunističnih dežel, ki je na svobodnih volitvah resda množično glasovala proti komunistični partiji, toda za predsednika je izvolila komunista.

Argument, da so Slovenci izvolili Kučana zato, ker bi se bali vojske, nima posebno

trdne osnove. Kučan je v svoji predvolilni strategiji dejansko namigoval Slovencem, da le on lahko zagotovi miren prehod v večstrankarsko parlamentarno demokracijo, toda po vseh anketa, ki so bile narejene pred zadnjimi predvolilnimi spopadi, je beležil Kučan največjo stopnjo popularnosti. Ta dejstva govore v prid domnevi, da obstajajo realni razlogi za Kučanovo popularnost.

V čem je torej Kučanova priljubljenost? V tem, da je komunist gotovo ne. Kučan je v očeh Slovencev politik, ki je vodil mehko linijo znotraj partije, ki se je odrekla svojih nekdanjih boljševikov kot so bili Franc Popit, Andrej Marinc in Ivan Maček, in korak za korakom izpuščala iz rok represivno oblast.

Tu je potrebno poudariti, da v spremembni ni šel Kučan po svoji volji, ampak ga je v to prisilila slovenska medijska opozicija, nato pa še politična opozicija.

Ako bi Kučan storil le to, bi gotovo ne bil izvoljen. To nam navsezadnje dokazujejo volitve na Madžarskem, kjer so reformirani komunisti gladko izgubili. Kučanova glavna zasluga v očeh Slovencev, je njegovo zavzemanje za samostojnejši položaj Slovenije v Jugoslaviji. Kučan je tisti, ki je v maratonsko dolgih političnih spopadih z jugoslovansko partijo izboril novo slovensko ustavo, ki daje že takšna, kot je sedaj, Slovencem pravno osnovo za razglasitev neodvisnosti in s tem odcepitev od Jugoslavije. Po drugi strani pa je z izstopom slovenskih komunistov iz jugoslovenske partije v bistvu izvršil eno izmed oblik slovenske odcepitve.

Če so Slovenci volili za Kučana, so volili dobesedno Kučana kot Kučana, ne pa Kučana kot komunista.

Bernard Nežmah

Dr. Ciril Mejač iz Washingtona, D.C., je imel ta govor ob krsti sen. Franka J. Lauscheta v torek, 24. aprila, zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

»Ko sem bil sodnik, ko sem bil župan, ko sem bil guverner, je na slovenskem večeru v Washingtonu izjavil gospod senator, »si nisem nikoli pomisljal poudariti, da znam slovensko in da je slovenščina moj materni jezik.« S temi besedami je naš dragi gospod senator menil in naslovil predvsem mladi rod Slovencev, ki jim slovenščina ne teče dovolj gladko ali pa se je celo izogibljejo.

Tisti, ki smo senatorja poznavali, vemo, da je bil tudi v tej svoji izjavi dosledno iskren, da mu je bilo mnogo na tem, da bi se jezik, ki ga je podedoval od svoje matere, ohranil kot svojstvena lastnina naših bodočih rodov, ki naj v tej veličastni zemlji, kjer se stikajo različni narodi in rase in mnogotera plemena, najde tudi v bodoče svoje mesto, mesto, ki ga kot sestavni del Amerike zasluži.

Politična arena in delo za javnost je, seveda, bil njegov poklic. Kot politik je potreboval čut, na osnovi katerega je iskal stičišče, ki se naj z njim približa vsakokratni javnosti, javnosti, s katero — in naj uporabim njegove lastne besede — naj govorí v njenem lastnem jeziku. To tudi nam Slovencem. Reči pa smemo, da nam je govoril samo to, kar je čutil globoko v srcu, in to, v kar je verjel. To smo vsi čutili ob vsakem njegovem nastopu in zato smo ga imeli radi. To so prav tako čutili vsi oni, ki se jim je približal kot politični aspirant in so mu verjeli ter ga zato imeli radi. V svoji neomejeni odkritosti je bila njegova moč, ki je z njo osvojil mase in je z njo osvajal mase in je z njo osvajal tudi nas, ki se — morda osiroteli ali obogateni z njegovim naukom in zgledom — klanjam njegovemu spomini.

Bil sem prisoten, ko ob zemeljskem slovesu vidca in veli-

O B K R S T I

kana nihče ni niti poskušal nateti ter opisati vrlin in kreposti umrlega, a smo v zameno samo prisegli, da bomo — kot Mojzesu — sledili njegovemu zgledu in, če potrebno in kjer koli potrebno, postali tudi vojščaki v borbi za njegove ideale. Tudi danes, tukaj ob krsti našega dragega pokojnika — tako mi narekuje vest — ne bomo mogli obseči niti drobca vseobsegajočih korakov in započetij ter vrlin gospoda senatorja in prav zato, in v zameno zato, obljudimo, obljudimo slovesno in iskreno, da bomo sledili, vsak po svojih močeh, zgledu, ki smo ga imeli — kot Izraelci v Mojzesu — v pokojnem senatorju Lauschetu.

Slediti mu v velikem gotovo presega naše moči in zmožnosti, a gospod senator je bil velikan, duhovni velikan, ne zato, ker je vse življenje zastavljal moči v velikopotezne načrte in podvige — in teh ni manjkalo — pač pa mnogo bolj zato, ker je hotel, da vsaka podrobnost v vseh malenkostih služi celoti. Če je rad prebiral Prešerna, ga ni le zato, ker se je Prešeren ovekovečil kot prerok krščanstva s svojim »Krstom pri Savici«, pač pa morda veliko bolj, ker je napisal skorajda neopazno pesmico »Nezakonska mati«, pesmico, ki jo je Lausche deklamiral v pesniško dovršenem slogu pred sodiščem zbrani poroti ter z njo z lahkoto dosegal, da je porota dala prav in se izrekla v prid njemu, njegovi varovanki, nezakonski materi, ki bi se ji si-

cer zgodila še večja krivica.

Gospod Lausche je bil, med drugim, tudi odvetnik, a se je v svojem zrelem življenju v manjši meri srečaval s člani tega poklica, enak z enakimi, ali bolje, neenak z enakimi. Na vprašanje, kaj in katero delo mu je bilo v največje zadostenje, je brez pomisleka poudaril, da mora priznati: to je bilo mesto sodnika. Ne vem in ne verjamem, da je imel sodnike v največjih čisilih; zavedal pa se je, da je kot sodnik neposredno posegal v življenje ljudi in tako bil posredno vodnik.

Razmere, ki mi v njih živimo danes, so v mnogočem potisnile ob stran ali celo v pozabeno eno najlepših človeških lastnosti, ki oplemeni naš značaj in ki nagradi primerno urejanje medsebojnih človeških odnosov. Neodgovorjeno pa ostane vprašanje, smo li sposobni gojiti čut hvaležnosti v nas samih. In s kolikšno občutenostjo hvaležnosti je gospod senator govoril o onih, ki jim je bil zadolžen za vse, veliko in malo, za dobro in plemenito, za krščansko navdihnenje in krščanski prijem in krščansko vodilo v življenju. Zlasti trem. Fari in farni šoli pri Sv. Vidu, najprej in predvsem pa svoji materi, ki se je od nje naučil vsega lepega in katere plemenitosti in vrline je opisal z eno samo besedo: Slovenka. Vse od njene smrti pa do svoje je vsako leto 4. julija naročil sv. mašo v cerkvi sv. Vida za njen in tudi za očetov dušni blagor.

Enako je ostal neskončno hvaležen prijatelju, mentorju in pesniku Ivanu Zormanu, ki se je od njega naučil, enako kot od svoje matere, slovenske skromnosti. Janez Svetokriški je v enem svojih govorov ožigosal človeško nagnjenost k prevzetnosti, ki lahko presega vsako mejo stvarnosti, ko se nenehno hvališamo že, če smo spravili s poti čisto navadnega slepca. Ne tako pok. senator.

V kolikor si jaz — in morda tudi mnogi izmed nas — ustvarimo predstavo, kako si zamišljamo zveznega senatorja, vsaj meni bi bil model Frank Lausche. On sam pa je ta, skrajno zavidljiv dosežek zastiral z megleno tenčico in, če je kdaj govoril o svojem naslovu senatorja, je želel povedati le to, da je kot senator prisostvoval molitvam, ki so jih nekateri senatorji, prav za prav maloštevilni izmed njih, opravljali vsako sredo dopoldne.

Frank J. Lausche, športnik, vzgojitelj, odvetnik in sodnik, župan, guverner in senator,

V BLAG SPOMIN

Meseca aprila, to je 21., ko se narava prebuja, poteka 25. let, od kar nas je zapustil naš mož, oče, stari oče in prastari oče,

MICHAEL ARKO.

Spominjamo se ga vsak dan; ne zaide sonce, da nam ne bi stopil v spomin.

Hvaležni smo mu za vse, kar je za nas storil v življenju ter upamo, da se zopet združimo z njim v večni domovini.

* Hvaležni,

Žena Pavla (roj. Rojc)

Hči Michaela por. Simrayh Sinovi: Tone, Lojze, Jože in Janez

Zet: Stane Simrayh

Snahe: Krista, Frida in Marika

Vnuki, vnukinje, pravnuk in pravnukinja ter ostalo sorodstvo.

Lemont, Chicago, Ill.
Los Alamos, New Mexico
London, Ont., Canada
Slovenija

Prijatel's Pharmacy
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO. — AID FOR AGED
PRESCRIPTIONS

Grdina—Cosic Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd.	531-6300
28890 Chardon Rd.	944-8400
1053 E. 62 Street	431-2088

V družinski lasti že 87 let

V BLAG SPOMIN

OB ČETRTI OBLETNICI

NJEGOVE SMRTI

MIRKO JAVORNIK

ki je umrl 1. maja 1986.

Njegovi žalujoči:

Zena Agna, hčerka Agna v Washingtonu, hčerka Alenka z družino v New Windsor, N.Y., sin Miro z družino v Hendersonville, N.C., ter sestri Francka v Ljubljani in Marija v Clevelandu.

Bog mu daj večni pokoj!

Cleveland, O., 26. aprila 1990.

(Dalje na str. 10)

Mohorjeva družba v Celovcu:

Ob smrti senatorja Franka Lauscheta

V sam vrh bleščeh primerov slovenskega doprinosu svetu sodi sin preprostih slovenskih priseljencev v Ameriki, »Lincoln iz Ohio«, Frank Lausche. In ko ga je dal naš narod svetu, ga ni izgubil za slovenstvo. Nasprotno, z njim in njegovim delom je pridobil naš narod na svojem ugledu in moralni moči v vodilni Ameriki. Ostal je vse do svoje visoke starosti zvest član naše narodne skupnosti, katere usodo in v zadnjem času pot v demokratizacijo je opazoval z budnim očesom. Tako nam je kar po telefonu ves navdušen čestital skupaj z avtorjem Cirim Žebotom ob izidu knjige »Neminjiva Slovenija«.

»Mohorjeva v Celovcu - najstarejša slovenska založba, narodna učiteljica in buditeljica krščanske vere, si šteje v čast, da lahko čestita velikemu sinu slovenske matere, senatorju Združenih držav Amerike g. Francetu Lovštu ob 90-letnici njegovega bogatega življenja. Zvestemu slovenškemu narodnjaku in zvestemu ameriškemu državljanu in političnemu reprezentantu, na čigar policah so poleg velikih del ameriške misli in lepe besede tudi celovške mohorjeve, želimo vsi mohorjani srečno, izpolnjeno in blagoslovljeno življenje v teh spoštljivih letih, ko človek gleda na vse prestano in doživeto«, je zapisal ob senatorjevi 90-letnici naš rajni ravnatelj prelat dr. Janez Hornböck.

Tem mislim se pridružujemo tudi Hornböckovi nasledniki, ki želimo obdržati zamisel Družbe sv. Mohorja tudi bodočim rodovom, zamisel povezovanja rojakov preko vseh geografskih in političnih mej, kar je bila tudi velika skrb ravnega rojaka senatorja Lauscheta, čigar smrt nas je pretresla, nas tukaj v Celovcu, ki poznamo trud, prizadevnost in požrtvovalnost ameriških Slovencev za skupni narodni blagor.

Božja milost je omogočila rajnemu, da je še mogel doživeti velike spremembe v matični domovini, odpiranje demokraciji in povrnitev k humanističnim idealom, ki so mu vse življenje toliko pomenili.

Iskreno sožalje izrekamo žalujočim sorodnikom, rojakom in prijateljem rajnega, ki ga bomo uvrstili v vrsto odličnih sinov našega naroda.

dipl. inž. Franc Kattnig
vodja založbe

Dr. Anton Koren
ravnatelj

V BLAG SPOMIN

Štirinajst let je že minulo, odkar je umrl naš dragi stric

SIMON CURK
Svojo blago dušo je izdihnil
dne 17. decembra 1976.

V miru božjem zdaj počivaj, dragi, nepozabni nam, v nebesih večno srečo uživaj, do svidenja na vekomaj.

ŽALUJOČI OSTALI:
družina William Gothe
in ostalo sorodstvo.

Cleveland, Ohio

26. aprila 1990

V DRAG SPOMIN

Šestnajste obletnice smrti predrage tete

DOROTEJE CURK

ki je v Gospodu zatisnila svoje blage oči 28. aprila 1974.

Šestnajst let je minulo, odkar Ti v grobu spiš, duša Tvoja pa nebeški raj uživa, nazaj med nas ne želiš.

Mimogrede iz Milwaukeeja

Op. ur. — Naš dopisnik g. LG je na kuverto po pomoti dal malce napačen naslov, na pošti pa niso bili dovolj brihtni oz. se niso zanimali, da bi pismo prišlo do nas, čeprav bi lahko. Tako je dopis romal nekaj časa po poštnih ovinkih, končno pa bil vrnjen g. LG, ki nam ga je moral zopet poslati. Dopis objavljam, čeprav so nekatere vesti že malce zastarele.

MILWAUKEE, Wis. - Vreme v prejšnjem mesecu, v marcu, je bilo še dokaj lepo in znosno. Na sam prvi spomladanski dan, 20. marca, je posijalo sonce in toplo vreme je doseglo do 50 stopinj. Zadnje dneve pa je bilo bolj hladno, tako da je mesec april na nedeljo 1. aprila nastopil svoje 30-dnevno življenje v letošnjem letu. Mesec april je bil v starih časih posvečen Veneri, ki so jo v Italiji častili kot boginjo ljubezni in pomladi, zaščitnico vrtov in vseh, ki so se ukvarjali z zemljo: vrtnarjev, vinogradnikov in kmetov!

Za prve tri mesece v letu zahtevajo vremenarji, naj bodo mrzli in suhi, za april, po naše mali traven, pa predpisujejo obilo dežja. Če je april moker, bo kmet veliko pridelkov dobil. — Če se vreme aprila smeje, se bo kisalo pozneje. — Če v dežju drevo cvete, nikdar sadja ne daje. — April sedemkrat na dan kmete s polja spodi. — Kolikor dni so žabe pred Jurijem ali Markom (25. aprila) reglale, toliko dni bodo potem molčale. — Če je Jurija deževno in na Petrovo suša, se raduje kmetova duša. — Kdo spomladi ne seje, tudi jeseni žel ne bo. — Spomladi, še star kol upa, da bo ozelenel.

Naj nam vsem, bo mali traven s slabim vremenom — pričanesljiv. Vsem onim pa, ki so rojeni v tem mesecu, in godovnikom — prijateljske čestitke. In zavedajmo se, da pohvalo potrebuje vsak, še najbolj partisti, ki ne verjame vase!

Pozdrav Veliki noči

V tem mesecu je največji krščanski praznik Velika noč — Vstajenje Kristusovo. Na cvetno nedeljo se začenja veliki teden, in se na Velikonočno nedeljo z veličastnim Vstajenjem in z večno lepo Alelujo — prazniki za to leto končajo.

Naš Ivan Cankar je napisal: Brez velikega petka, brez Kristusovega trpljenja in smrti, ne bi bilo Vstajenja. Na veliki petek v temačnih cerkvah ni slišati zvonov, niti ministrantovega zvončka, samo mrmrajoča molitev vernikov pritajeno doni v tiki cerkvi. Na Golgoti se je na ta dan stemnilo, zem-

lja se je stresla v presilni grozi. In v tej grozoti je radi Kristusove smrti in zmagoslavnega Vstajenja, posijalo sonce, svetlejše sonce, ki je prineslo odrešenje vsem narodom in ljudem na svetu.

Velikega petka je bilo treba za Veliko noč. Smrt Boga samega je bilo treba, da je zavonilo in zapelo vsemu človeštvu veličastno Alelujo.

Naj nam vsem Velika noč nakloni srčni mir, ljubezen in prijetno razpoloženje. Z ženo Frances voščiva vsem vesele Velikonočne praznike!

Triglav park že zeleni

Upravnik parka Franjo Mejač s svojimi pomočniki, že pregledujejo po triglavskem zemljišču, okrog hišic in drevju, škodo, ki jo je napravila letošnja zima. Pridna članica Antonija Butinar tudi že s svojim možem Jožefom rahljata in pripravljata zemljo okrog kapelice in po skalnatem obrežju

OB KRSTI

(nadaljevanje s str. 9)

dobrotnik — znan in še bolj nepoznan, posrednik — uspešno je posredoval ohranitev slovenskih oddaj na Glasu Amerike, otvoriti ameriškega centra v Ljubljani in Baragove znamke na poštni upravi, zagonovnik — tudi zagovornik nas samih, posebno ko so nns krivično sodili zaradi našega političnega prepričanja, Frank J. Lausche, ljubitelj lepe besede, slovenskih in krščanskih tradicij, steber naše moči in ponos naših slovenskih korenin, Slovenec, modrijan, mož, ki je vedno znal prisluhniti, govoriti pa le, kadar je bilo potrebno.

V enem svojih govorov — in bil je govornik, ki mu ni bilo para, klen, duhovit, klasičen, bogat, tudi z dovitpi bogat — v enem svojih govorov, ko je hotel poudariti bogatost jezika, ki se ga je naučil od svoje matere in ki mu je vedno bolj in bolj prihajal v ospredje v letih dokončne zrelosti, je dal primera, da noben jezik ne poznava besede, ki bi bila enakovredna slovenski besedi »možak«. Možak je človek, ki spoštuje starše, živi v skladu s krščanskim pojmovanjem življenja, skrbi za družino in mu je mar dobro svojega bližnjega, plačuje skrbno dolgove in ne štedi svojih moči, ki naj jih zastavi pri delu za svoj narod, svoj dom in svojo domovino.

Če kdo zaslubi to največje priznanje, ki ga po mnenju gospoda senatorja uteleša slovenski jezik, priznanje, da je in je bil možak, je gospod senator Frank J. Lausche. On je bil zares možak.

za nasaditev spomladanskih rož in zelenja.

Že v zadnjem delu aprila ali v začetku maja — odvisno od vremena — so oz. bodo pridni člani in članice pod vodstvom upravnika in njegovega pomočnika Stankota Yakliča, zgrabili za lopate in grablje in očistili triglavsko zemljišče od zimske navlake. V mesecu maju, ko bo društvo Triglav na materinski dan počastilo svoje članice-mamice, posebno pa še na »Spominski dan« v ponedeljek, 28. maja, ko se bo društvo Triglav z vsem spoštovanjem pri sv. maši spomnilo umrlih članov in članic in vseh antikomunističnih padlih borcev, takrat bo ta »slovenska oaza« sredi Amerike zablestela v vsem spomladanskem razkošju, vabeč vse dobromislečne rojake in rojakinje na naše društvene prireditve in zabave: Dobrodošli!

SKD Triglav pošilja svojemu članstvu, vsem rojakom in rojakinjam ter prijateljem lep slovenski Velikonočni pozdrav!

Lep uspeh

V četrtek, 29. marca, nam je v polno zasedenem gledališču Pabst, koreografinja in plesalka Isabella Kralj s svojim »Dance Theatre Milwaukee« nudila lep umetniški užitek, sodobno izvajanje Igor Stravinskega »The Soldier's Tale«. Naj sicer na kratko omenim različico med sodobnim plesem in starim, klasičnim baletom. Slednja zahteva, da morajo plesalci izvajati točno dolocene gibe, gre se za lepoto, nežnost in eleganco. Moderni plesi poudarjajo predvsem svobodne in neskončne možnosti v izražanju gibanja rok, nog in telesa v poskočnem ritmu sodobne glasbe, v katerem lahko ustvarjalec-koreograf izpove vso svojo umetniško domišljijo. Pri uspehu so važni razloki kostumi, scenarija, razsvetljava ipd.

Vse to nam je nudila Isabella Kralj, ki je s svojimi odličnimi soplesalci in igralci ustvarila to plesno pripovedko na lepi umetniški višini. Vsi so plesali in tudi govorili ter nam tako razložili, da je vojak prodal svojo dušo vragu, da si je pridobil denar, večno mladost in oblast.

K temu lepemu uspehu je seveda veliko pripomogla glasba Stravinskega. Mali orkester, pod vodstvom energičnega dirigenta Kevina Stalheima, je bil odličen, posebej se je izkazal violinist Eric Segnitz.

Že po prvem dejanju in posebno na koncu so nastopajoči prejeli dolg, navdušen aplavz. In moram reči: zasluzili so ga!

Naši rojakinji Isabelli Kralj k umetniškemu uspehu iskrene čestitke in korajno naprej!

L.G.

Za zanesljivost in stvarnost cen pri "kupovanju" ali prodaji Vašega rabljenega avtomobila se Vam priporoča slovenski rojak Frank Tominc lastnik CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave. tel. 881-2388

Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)

391-4000

(FX)

ISKRICA

Clovek se z delom uči in z njim tolaži.

J.H. Pestalozzi

KANADSKA DOMOVINA

JAZ — TI — SVET — in Kanadsko Slovenski Kongres

MISEL:

Slovenci v Kanadi lahko dosežemo enotnost, če smo pripravljeni plačati ceno: priznati našo razdeljenost in delati pri združevanju nas vseh v kanadsko vseslovensko skupnost.

Vprašaj Slovenca o njegovi narodnosti identiteti, pa boš dobil zmedene in nejasne odgovore. Težko je razumeti razloge, še težje opisati razdvojenoost slovenske mentalitete v zvezi s tem občutljivim področjem nacionalne dileme. JAZ in TI sva poznana v svetu kot Jugoslovana, nisva pa, kar bi morala biti: Slovenca. Saj vendar živimo na istem področju že preko tisoč let, pa se še lovimo za pravi odgovor na vprašanje, od kje smo, kdo smo? Razлага postaja neprijetna in dolgovezna. Čas je že, da izrazimo jasno in glasno našo pravo identiteto.

Predstavniki kanadsko slovenskega kongresnega gibanja menijo, da je napočil čas, da se slovenske sile, vključno one, ki so povezane predvsem v strankarsko-politični miselnosti, združijo v vseslovensko gibanje, ki upošteva nove smeri slovenskega človeka, nameč pojav slovenske suverene miselnosti. Uresničiti želje po združevanju vseh Slovenk in Slovencev dobre volje na temelju vzajemne pomoči in vezanosti slovenstvu. Iniciativni odbor se zaveda važnosti preteklega dela raznih skupin za slovensko skupnost, katere so ohranjale demokratično miselnost ali pa kulturne, jezi-

kovne in verske vrednote našega naroda kjer koli na svetu, v našem primeru na kanadskem območju. Slovenija jim bo moral izreči priznanje in zahvalo. Brez njih bi bili utopljeni v morju številnih narodnostih, živečih z nami.

Kanadski Slovenci s svojimi narodnimi organizacijami dopričamo svoj delež k ohranjanju slovenstva. Da bomo pa postali bolj prodorni pri afirmaciji slovenstva, je nujno potrebna širša, vseslovenska nestrankarska ustanova. Ustanovitev Kanadsko Slovenskega Kongresa naj bi služila prav temu namenu. Kongres bo skušal uskladiti potrebe slovenskih skupin, pomagal reševati socialno-človeško problematiko, in delovati v prid slovenstvu v zadevah, katere ne bi mogle reševati ne posamezne stranke, niti ne vse stranke skupaj. V kongresu naj bi bili ljudje, ki so politično različno opredeljeni in tudi osebe, ki se ne bodo enačile z nobeno politično stranko ali usmeritvijo.

Kanadsko Slovenski Kongres bo povezaval preko Svetovnega Slovenskega Kongresa našo različnost in jo strnil v občestvo. Tako bomo zlahko povedali, kdo in odkod smo: da smo Slovenci iz Evrope, živeči na »sončni strani Alp«.

DR. ZLATKO VERBIČ
Predsednik, Iniciativni odbor,
Konferenca Zdomskih Slovencev,
Kanada

V Toronto, 10. aprila 1990.

Nova knjiga

Zgodovina slovenskega Orla

V založbi Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu je nedavno izšla zajetna knjiga z gornjim naslovom, ki jo je napisal France Pernišek.

Prav je, da je bila, pa čeprav pozno, napisana zgodovina največje urejene slovenske mladinske organizacije. In tudi je prav, da je zgodovino te organizacije popisal človek, ki je v njej deloval več let in jo tako do potankosti poznal. France Pernišek je bil namreč več let nameščenec orlovske organizacije, je poznal vse njenne odbornike in tudi vse vodilne fante na deželi. Poznal je tudi mnogo oseb, ki so sodelovale z orlovske organizacijo. Zlasti pa je poznal skoraj vso slovensko duhovščino, ki je bila naklonjena Orlu.

Pohvaliti moramo tudi lepo zunanjio opremo knjige (delo arhitekta Vombergarja), lepo slovenščino brez tujk, ki močno kazijo domovinske časnike in revije. Zelo bogata je zbirka fotografij (88), ki kažejo vodilne osebnosti slovenskega cerkvenega in javnega življenja, ter fotografij telovadcev in telovadkinj ter številnih jav-

nih nastopov. Že samo iz teh fotografij je razvidno, kako močna in kako delavna je bila velika mladinska organizacija.

Še boljši pogled na zgodovino slovenskega Orla bo dobil bralec posameznih poglavij, v katere je razdeljena knjiga. V prvem poglavju je segel pisatelj v dobo narodnega prebivanja slovenskega naroda, ki se je začelo leta 1848 in se je potem nadaljevalo v dobi čitalnic in taborov.

Pisatelj je lepo in objektivno obdelal tudi sokolsko organizacijo, njene vodnike in njenne nastope. Treba je poudariti, da je sokolska organizacija poglobila narodno zavest pri trški in mestni mladini; dočim je to zavest pri kmečki mladini utrdila orlovska organizacija.

Pisatelj je posebno poudaril pomen prvega slovenskega katoliškega shoda l. 1892. V tej zvezi je omenil posledice zemljiske odveze, nastop vaškega kapitalizma in začetek protovetnega in zadružnega delovanja in ustanovitev Slovenske krščanske socialne delavske zveze.

V tretjem poglavju je pisatelj opisal ustanovitev prvega orlovskega odseka na Jesenicah. To se je zgodilo l. 1906. Temu odseku so potem sledili drugi odseki, ki so pozneje preplavili vso Slovenijo.

Fantovskim odsekom so sledili številni dekliški odseki. Lahko trdim, da skoraj ni bilo nobene slovenske fare brez orlovske organizacije.

Pisatelj je posebej poudaril kulturni in vzgojni pomen te velike mladinske organizacije, ki je v veliki meri spremenila lice slovenske zemlje. Uvodničar v knjigi pravilno imenuje dobo delovanja orlovske organizacije kot zlato dobo slovenskega naroda. Orlostvo je vso globoko in narodno zavedno. To so ugotavljal starši te mladine in vzgojitelji.

Naj navedem nekaj posebnosti iz orlovskega delovanja. To so bili rekrutski tečaji, s katerimi je skušala organizacija odpraviti grdo pijačevanja, ki se je dogajalo ob naborih in poklicih k vojakom. Ti tečaji so v veliki meri odpravili to našo narodno napako.

Orlovska organizacija je bila tudi prava visoka šola za javno delo. Iz te šole so izšli številni župani, občinski svetovalci in tajniki, zadružni gospodarski delavci ter zlasti skoraj vsi politični delavci. Leta 1938 izvoljeni poslanci so skoraj vsi izšli iz orlovske vrst.

To izredno zdravo in krepko organizacijo je kralj Aleksander I. 1929 razpustil na predlog svobodomiselnih in centralističnih svetovalcev iz kraljeve okolice. Deloma je bila ta kraljeva napaka popravljena z ustanovitvijo Slovenske fantovske zveze in slovenske dekliške organizacije.

Tedaj pa so se na obzorju že zbirali ne črni, ampak rdeči oblaki, ki so naznajali bližajoče se komunistično revolucijo. Ko je ta revolucija začela pobijati vodilne slovenske ljudi, je ta mladina, vzgojena v Orlu in v Fantovskih odsekih, začutila svojo dolžnost, da brani slovenska življenja.

Tako so se rodile Vaške straže in tako se je potem rodilo tudi slovensko domobranstvo, ki je zaradi angleškega izdajstva končalo v Rogu in na drugih moriščih.

Prav je bilo, da je bila napisana zgodovina te velike slovenske organizacije, v spomin vsem njenim sodelavcem in v spodbudo sedanjim in prihodnjim rodovom, da na razvalinah sedanjega totalitarizma znova ustvarijo enako ali podobno organizacijo kot je bila orlovska.

R. Smersu

Duhovno življenje (feb. 1990)

P. S. Na str. 228-231 je zanimiv popis delovanja telovadnega društva »Orel« v Clevelandu, kot ga je piscu knjige posredoval Mihael Kolar. Bralcem Ameriške Domovine knjigo toplo priporočamo.

Slovenski slovenski kongres
Congressus Universalis Slovenorum
PRIPRAVLJALNI ODBOR
Vikttringer Ring 26
A-9020 Celovec/Klagenfurt

Celovec/Ljubljana/Trst
8. aprila 1990

Izjava za množična občila

Začasni pripravljalni odbor za pripravo Svetovnega slovenskega kongresa je na svoji redni seji 24. marca 1990 sprejel naslednje sklepe, ki jih želi sporočiti javnosti, zainteresirani za uresničitev zamisli o sklicu svetovnega slovenskega kongresa:

1. Septembra letos (ob »Dragi 1990«) se bo na Opčinah nad Trstom konstituiral izvoljeni pripravljalni odbor za sklic SSK, ki bo določil tudi vse podrobnosti o poteku kongresa.
2. Kongres bo sklican v mesecu maju 1991. Potekal bo na dveh krajih: prvi dan v kakem zahodnjevropskem mestu (recimo Pariz, Bruselj, Strasbourg...), drugi dan pa v Ljubljani, če bodo do dovoljevale civilne razmere. Pogoj za potek in sklep kongresa v Ljubljani je popolna prostost odhoda, bivanja, gibanja in odhoda vseh udeležencev Kongresa od koderkoli. Z dvosedenim zasedanjem želijo prireditelji demonstrirati dvojno naravo kongresa, ki je nacionalna in mednarodna. Hkrati pa je to tudi kompromis med zahtevami, naj bo kongres nujno v Ljubljani — in njim nasprotnimi, naj bo nujno v inozemstvu.
3. Po ustanovitvi tako imenovanih iniciativnih odborov v skoraj vseh območjih, kjer avtohtono ali naseljeno bivajo Slovenci, uvajamo pojem »gibanje« ali »akcija« za SSK, v katerega se lahko neposredno včlanijo Slovenci, ki to želijo. Odbori s tem postanejo izvoljena izvršilna telesa gibanj oz. akcij za SSK.

Vinko Ošlak
Tajnik Pripravljalnega odbora

Bojan Brezigar
Predsednik Pripravljalnega odbora

Iz slovenske kulturnozgodovinske dediščine

DOLINA GRADOV

Kraljestvo za kapljico vode

Dolina Krke, ki jo po pravici imenujemo tudi »Dolina gradov«, vedno znova in znova razkriva popotnikom svojo davno preteklost. Ob odkrivanju lepot in skritih kotičkov ob reki, kjer lahko ribiči preustijo svoje težke misli toku zelene lepotice, se v prebujeni domišljiji prepletajo stoletne skrivnosti in prigode prebivalcev tamkajšnjih naselij in gradov. Čeprav naselitvena zgodovina te doline sega že v pradavino, o čemer pričajo dragocene najdbe, je za popotnike bolj zanimivo srednjeveško obdobje, ki je s svojimi gradovi tako zaznamovalo te kraje, da je po njih dobila dolina tudi ime.

Na terasastem svetu ob rečnih bregovih je tudi v srednjem veku uspevalo žito, na številnih hribčih in gričih pa je bila doma vinska trta. Romantika pisanih polj in brstečih goric, poudarjena z belimi cerkvami in majhnimi zidanicami, zlahka premami današnjega izletnika, da pozabi na težko življenje podložnikov, ki so vsak dan odhajali na tlako. S svojim garanjem so držali pokonci razkošne gradove in dvorce, ki so danes, razen redkih izjem, ob ves nekdanji blišč.

Na terasastem svetu ob rečnih bregovih je tudi v srednjem veku uspevalo žito, na številnih hribčih in gričih pa je bila doma vinska trta. Romantika pisanih polj in brstečih goric, poudarjena z belimi cerkvami in majhnimi zidanicami, zlahka premami današnjega izletnika, da pozabi na težko življenje podložnikov, ki so vsak dan odhajali na tlako. S svojim garanjem so držali pokonci razkošne gradove in dvorce, ki so danes, razen redkih izjem, ob ves nekdanji blišč.

Otočec je bil med zadnjo vojno požgan. Vse je kazalo, da bo nekoč ponosni lepotec, edini grad na vodi pri nas, ki je stoletja kluboval napadalcem, ostal ruševina, ki se bo sčasoma sesula vase. Pa sta le zmagali pamet in skrb za našo dediščino, tako da so grad zazeli obnavljati. Nova cesta med Ljubljano in Zagrebom je to slikovito starino še bolj približala obiskovalcem in veliko zanimanje le-teh je odpihnilo vse dvome o upravičenosti načrte, ki je spremenila podobo kraja. Danes je to sodoben ho-

(dalje na str. 12)

Misijonska srečanja in pomenki

849. Dr. Valentin Meršol iz Chagrin Falls,

Ohio, je nedavno poslal vzdrževalnino za domačega bogoslovca. V pismu omenja:

»Nekaj zanimivega se je tu naredilo. Jaz sem si hrabet poškodoval in sem tako navezan na hišo. Sem začel pregledovati očetove dokumente in sem našel Vaše pismo iz leta 1952, ki je priloženo.«

Pismo je našel v zapuščini rajnega očeta, primarija dr. Meršola. Je dobro ohranljeno, datirano v St. Vincent's Seminary, Philadelphia, Pa., 1. aprila 1952, to je 38 let tega. Pisec teh člankov MSIP v A.D. ga je poslal dr. Meršolu z željo povezati se v misijonskem sodelovanju, v Hoboken, N.J., kjer je rajni zdravnik bil špecialist za anestezijo. On je bil z gospo Ivanka tudi sponzor gdč. Sonji Ferjan, medinski sestri, ki je prišla z dr. Pucovimi v Princeton, N.J. prvikrat, ko sta darovala vzdrževalnino za domačega bogoslovca v misijonih. Bila sta v tem kot pionirja med prvimi v ZD in Kanadi. Mislim kar zadeva bogoslovsko akcijo, ki je bila kasneje v argentinski »Katoliških misijonih« od časa do časa obdelana v posebnih člankih.

Takole se je to pismo glasilo in ga objavljamo bralcem zato, da malo vidijo, kako se je to, kar imamo danes v »Misijonski Znamkarski Akciji« kot gorčično zrno takrat začelo:

»Že od 17. p.m., ko sem do spel v Philadelphia, sem Vam nameraval pisati, pa nisem mogel do Vašega naslova. Pravkar mi ga je g. Lado Lenček, moj sobrat in urednik »Katoliških misijonov« poslal in me imenoval za svojega sodelavca v tej deželi z željo, da bi pomagal kot terenski misijonski delavec Vašim tako plenititim misijonskim podvignom, kjerkoli in kadarkoli bi

mi to bilo mogoče. Upam, da Vam je medtem že tudi sam to sporočil. Najraje bi se osebno z Vami sešel, a mi pot k Vam zaenkrat ni možna. Molim, da mi Bog to priliko da, ker bi se mogli o marsičem lepo pogovoriti. Nekaj se pa le da opraviti tudi pismeno in upam, da bova odslej v pogostnejših pismenih odnošajih.

Moja dolžnost je najprej

izreči Vam najiskrenjejo zahvalo za vse, kar ste v misijonskem pogledu storili za kateregakoli misijonarja najrazličnejših družb ali za našega dr. Janeža, ki je s sestrami bil vržen nedavno v ječo, ker je 'z zdravili skušal zastrupljati kitajske bolnike' (po poročilu salezijanskega brata Mrzela iz Hong Konga).

DOLINA GRADOV

(nadaljevanje s str. 11)

tel in privlačna turistična postojanka, ki nikoli ne sameva.

Le nekaj kilometrov niže stoji grad Struga. Star je štiristo let. Znano je, da so nekdanji lastniki grad redno vzdrževali in večkrat obnavljali. Po vojni je prišel v družbeno last in je nekako preživel do današnjih dni. Za temeljitejšo obnovovo ni bilo denarja. Bližnji Otočec je bil za gostinsko-turistično ponudbo zanimivejši in je dobil prednost. Grad Struga sicer ni bil popolnoma zapuščen, saj so v njem stanovale nune notredamskega reda, ki so z manjšimi vzdrževalnimi deli skrbele, da jim ni teklo na glavo, kaj več pa niso zmogle.

Z razvojem turizma v zadnjih letih se je pokazala priložnost tudi za Strugo. Grad s petimi hektari zemljišča je prevzela novomeška Krka. Nekaj zanesenjakov, ki je zaradi ljubezni do konj in konjskega športa že prej potegnilo za vajeti, je nakazalo možnost razvoja z rezo in dresuro konj. Njihova pobuda je bila ugodno sprejeta.

Odločitev, da bo grad Struga jahalno središče, je vsekakor pametna in vredna podpora. Za turistični Otočec bo to velika pridobitev, kajti taka razširitev pomeni kakovosten skok v turistični ponudbi. Zacetki so obetavni: obnovili so dva hleva in napravili ograde za učenje jahanja, uredili sanitarije in okrepčevalnico. Organizirano šolo jahanja vodijo jahalni učitelji. Turisti se za ta šport res zelo zanimajo. Prijavljene so tudi vožnje z zavrljivčkom po čudoviti okolici. Za tiste pa, ki že znajo jahati, so najbolj mikavni dvoetri — ali sedemdnevni izleti na konjih po dolini Krke in do Gospodične na Gorjancih.

Konjeniško središče bo resnično »na konju« takrat, ko bodo obnovili tudi grad, ki bo postal depandansa hotela Otočec. Okolica bo ponovno zaživila in prav tako grad, ki je že kazal znamenja svoje visoke starosti in bližajoče se smrti.

Vojko Zakrašek
Naša Slovenija, 2-1990

Važnejše medicinske knjige je že prej odpšal po pošti v Hong Kong. Upam, da ga bomo imeli v bodočnosti zdrugega še med seboj in v ta name stalno molim. Monsignor Kerec ima postroženi hišni zapor. Naš Jereb, Verdnik, s. Langerhold itd. so še zdravi na terenu, a sami ne vedo, koliko časa še... Čarga je na potu v Evropo in bo mogel po Primorski marsikaj zanimivega povediti.

K sreči sem danes po dobrih ljudeh, ki od tu pravkar odhajajo v Colorado, dobil Ameriško domovino in opazil več Vaših vzpodbud glede misijonske pomoči. Potrudil se bom, da bom Vas in g. Grdino o novostih iz slovenskega misijonskega dela na terenu sproti obvečal, ker imam zveze s 'kolegi' na vseh koncih. Tako mi piše br. Kerševan, da je prestavljen iz misijonske postaje v Irbu, Belijski Congo, v centralno misijonsko postajo Bikoro, kjer bo moral biti 'factotum'; to je 'vsem vse'! Pravkar je dokončal po dveh mesecih trtega dela popravo velikanskega motornega čolna in je uspeha vesel. Po treh letih se je tudi prvič srečal s svojim bratom 'arhitektom Marcelom', ki sproti gradi vse stavbe, ki jih ves misijonski teritorij potrebuje vedno več: cerkve, bolnice, župnišča, šole.

M. Ksaverija Pirceva mi sporoča iz Siama (Bangkok), da je bila v avgustu lanskega leta m. Frančiška Novakova prestavljena v severni Siam za isto delo v velik šolski zavod. Siamski kralj, da je takoj po povratku iz Evrope zaprosil za sprejem njegove nečakinje v uršulinsko šolo v Bangkoku, kjer je sedaj 23 redovnic, a še polovico premalo (dotok otrok je iz Kitajske); učenek je 1200, a kralju kljub pomanjkanju prostora ne upajo odrediti. Toži nad redkimi spreobrnitvami, ker so gojenke povečani iz bogatih družin, ki so vsega preobjedene in pravi, da vedno bolj razume, zakaj je Kristus zaklical bogatinom oni strašni 'Gorje'!

Prosil bi Vas tudi,

da me g. Grdini opravičite — pisal mu bom, če le kaj vmes ne pride, jutri, ker me čas danes stiska in moram še po dušopastirskih opravkih ven. Tudi Vašega priporočila zanj lepo prosim. Skušal Vam bom pomagati, kjer in kakor bom mogel. Jeziki, od rdečih preko naših bodo sikali, a ne ustrašimo se. Svet je pogumno in božje kraljestvo danes silo trpi bolj kot kdaj koli v zgodovini Cerkve.

Hvaležen Vam bom za vsak namig in svet, na koga se obrniti v zadavi misijonske akcije na sploh. Tudi premislite, prosim, kdo bi mi lahko pomagal pripraviti material za misijonski del holandsko-slovenske izseljeniške razstave, ki bo v juliju in sem prevzel odgovornost za pripravo materiala.

Prosim moram slovenske jezuite za Indijo in g. Gregoriča ali p. Hrena za Baraga in prve slovenske misijonarje v Ameriki ter Afriki. Vas si ne upam

obteževati, ker vem, da komaj dihate. Če pa sam kaj želite prevzeti, pa... z velikim veseljem in globoko hvaležnostjo vzamem na znanje. G. Lenček na mojo prošnjo ni hotel zaračun preobremenjenosti prevzeti, a meni se zdi škoda priliko opustiti, ker bo razstava romala po svetu med Slovenci, najbrže tudi sem.

Prilagam podobico iz Rima in Lourdesa, svetinja, blagoslovljeno od sv. očeta in svetinja sv. Terezije, misijonske zavetnice iz Lisieux-ja, kjer sem ob njem grobu maševal in prosil tudi za Vas in vse drage misijonske prijatelje po svetu. V božjem Srcu Vaš vdani Karel Wolbang, C.M., slovenski misijonar.«

Rajni dr. Meršol in dr. Jože Basaj

nas spremljata v večnosti pri našem MZA sodelovanju. Ko sta onadva pomagala zasajati misijonsko misel v srca rojakov — nikdar nisem pozabil misijonskega predavanja Katoliškega Slovenskega stareinstva v dvorani slovenske cerkve Sv. Cirila in Metoda na Osmi cesti v New Yorku, kako mi je rajni kipar Gorše svoj atelje razkazal in govoril o svojih načrtih za bodočnost — ni bilo še MZA odsekov, mnogih krajevnih voditeljev in voditeljc po ZD in Kanadi. Tudi »Misijonskih srečanj in pomenkov« ni bilo in bo dobril dr. Susel našel v knjigi življenga ovekovečeno dovoljenje, da jih tiska A.D. že leta vsak teden v dobro vsem, ki jim je misijonska ideja sveta in trpeč svet pri srcu.

Tako sedaj prehajamo v novo dobo prehoda iz suženjstva slovenskega naroda v krščansko pomlad, kot kažejo znaki zadnjih tednov. Kdo bi si upal misliti lansko leto, da si bomo letos tako iskreno voščili: »Vstal je Kristus, aleluja, vstali bomo tudi mi!« Gleadam na kopico pisem, došlih za praznike od misijonskih sodelavcev in sodelavk — polno med njimi iz »starega kraja« — in iz vseh veje radost, optimizem, novo upanje na boljše čase, ko ne boš izgubil službo, padel v roke ječarjev ali trpel prezir, ker boš v cerkev šel in Boga za božje darove pošteno zahvalil.

Ali ni čudovito, da odhaja o. Jože Cukale na novo postojanko v srce Moskve? Da bo misijonski velikan g. Jože Ferkulj, vir dobrote za vsako dobro stvar na tem božjem svetu, lahko še v Struge in na Dolenjsko šel pogledat brez strahu? Za tiste med nami, ki nam domožje nikdar ni ustvarjalo problemov, pa molimo, da bi mogli z vso zvestobo nadaljevati svoje katoliško misijonsko poslanstvo preko MZA, ki je bila od prvih početkov v zgodovini slovenskega misijonskega sodelovanja UNIVERZALNA, da je mislila in podpirala molitveno, moralno in finančno vsakega slovenskega misijonarja in misjonarko na terenu misijonske Cerkve.

Hvaležen Vam bom za vsak namig in svet, na koga se obrniti v zadavi misijonske akcije na sploh. Tudi premislite, prosim, kdo bi mi lahko pomagal pripraviti material za misijonski del holandsko-slovenske izseljeniške razstave, ki bo v juliju in sem prevzel odgovornost za pripravo materiala.

Prosim moram slovenske jezuite za Indijo in g. Gregoriča ali p. Hrena za Baraga in prve slovenske misijonarje v Ameriki ter Afriki. Vas si ne upam

njen lepo poslanstvo.

Za Veliko noč je urednik dr. Drago Ocvirk obljudil objaviti v »Misijonskih Obzorjih« prvi članek o MZA Slovencem v domovini. Tam nič o MZA ne vedo.

Rev. Charles Wolbang CM
131 Birchmount Road
Scarborough, Ontario
Canada M1N 3J7

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 7)

vdova po umrlem možu Rudyju, sestra Mary Cizel, Johna, Margaret Tucker, Stephanu Mlac in že pok. Frances Jerman in Alberta, tetu in pratečo, zaposlena kot »dispatcher« za clevelandsko policijo do svoje upokojitve, članica KSKJ št. 162. Pogreb je bil 23. aprila s sv. mašo v cerkvi sv. Vida. K večnemu počitku je bila položena na pokopališču Vernih duš. Pogreb je bil v oskrbi Grdina-Cosic zavoda na 1053 E. 62 St.

MALI OGLASI

For Rent

6 rooms, up. E. 64 St. Also: 3 rooms, up. E. 63 St. Please call 881-3334.

(17-20)

Če rabite hlevski gnoj za vrt, lahko pokličete 481-3768.

For Sale

Brick 2 bdrm duplex. Lake Shore & Holy Cross area. Call 731-9039 or 692-1172.

(16-17)

Any type of fence. Chain link, wood and ornamental iron. Railings for steps. Porches, balconies. We have our own surveyor. Call:

Jokic Fence Co.
944-6777

(x)

House For Sale

On Stephen in Euclid. Beautiful. Call and ask for Anton.

Cameo Realty — 261-3900

Matic Residence — 338-3205

(x)

Apartment For Rent

Lake Shore & E. 185 area. Lge 1 bdrm apt. Appliances & air cond. Garage available. Lease. No pets or children. \$325. Call 338-3205.

(x)

ATTENTION: POSTAL JOBS! Start \$11.41/hour! For application info call (1) 602-838-8885, Ext. M-1772, 6am - 10pm, 7 days.

ATTENTION: EASY WORK EXCELLENT PAY! Assemble products at home. Details. (1) 602-838-8885, Ext. W-1772.

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 - \$69,485. Call 1-602-838-8885, Ext. R1772.

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444

V BLAG SPOMIN

OSME OBLETNICE SMRTI

Valentin Mavko

ki je umrl 23. aprila 1982.

Osem let je minilo že,
odkar si šel od nas,
pa svež spomin na Tebe je
kot bil je v prvi čas.

Žalujoči ostali:

Žena Frances in družina.
Cleveland, O., 26. aprila 1990.

Vojko Zakrašek
Naša Slovenija, 2-1990